

Broj 11. i 12.

Studeni i prosinac 1916.

Tečaj XL.

Šumarski list.

Organ

hrv.-slav. šumarskoga društva

Izdaje
Hrvatsko-slavonsko
šumarsko društvo.

Ureduje
Bogoslav Kosović.

Izlazi svakog mjeseca.

ZAGREB 1916.

Naklada hrv.-slav. šumarskoga društva.

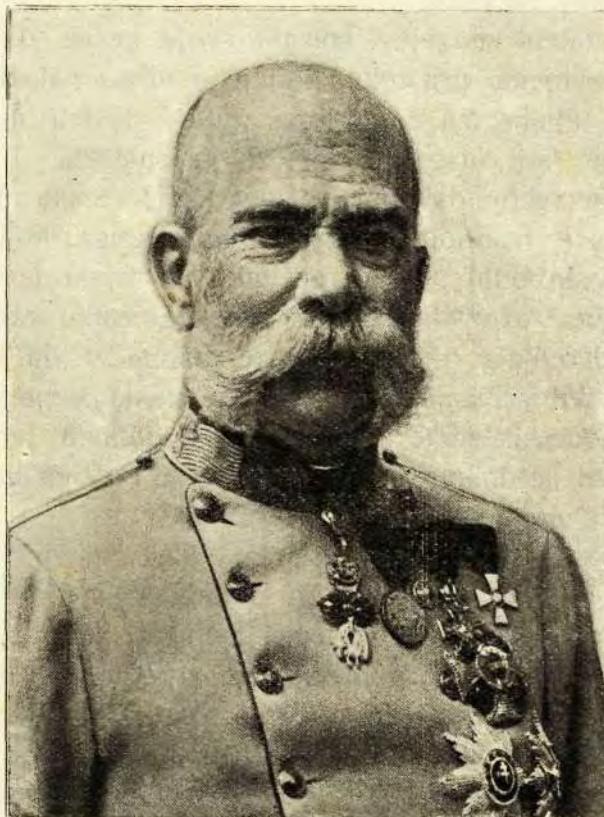
Broj 11. i 12. STUDENI I PROSINAC 1916. GOD. XL.

ŠUMARSKI LIST

Preplata za nečlanove K 12 na godinu. — Članovi šumar. društva dobivaju list bezplatno. — Članarina iznosi za uteviljitelja K 200. — Za članove podupirajuće K 20. — Za redovite članove I. razreda K 10 i 2 K pristupnine. — Za lugarsko osoblje K 2 i 1 K pristupnine i za Šum. liste K 4 u ime preplate. — »Lugarski viestnik« dobivaju članovi lugari badava. Pojedini broj »Šum. lista« stoji 1 K. Članarinu i preplatu na list prima predsjedništvo društva.

Uvrstbina za oglase: za 1 stranicu 16 K; za pol stranice 9 K; za trećinu stranice 7 K; četvrt stranice 6 K. — Kod višekratnog uvrštenja primjereni popust.

† CAR I KRALJ FRANJO JOSIP I.

† Car i kralj Franjo Josip I.

Veličanstvena se je tuga nadvila nad narode prostrane Austro-Ugarske Monarhije: Dne 21. studena o. g. zaklopio je u Schönbrunnu svoje blage oči njezin ljubljeni vladar, najstariji od svih evropskih vladara Njegovo ces. i kr. Apošt. Veličanstvo Franjo Josip I.

Vladao je cijeli ljudski vjek — punih 68 godina — a umro je u visokoj starosti od 86 godina.

Vladanje mu je bilo u svakom pogledu plodno, jer je svoje narode usrećio mnogima tečevinama i mnogima uredbama, koje su blagotvorno djelovale na njihov razvitak.

I zeleni su gajevi spustili svoje grane da dadu poštu svojemu prijatelju, koji je u njima nalazio odmora i utjehe iza napornoga rada i teških udaraca sudbine, koji su ga tečajem života snalazili.

Na zakonodavnom je polju učinio veoma mnogo. Narode je oslobođio tlake i drugih veriga, koji su im branili slobodni polet i razvitak. Sa šuma je digao starinske služnosti, koje su priječile svako razumno gospodarenje s njima i tako je omogućio da se uzgoj i iskorišćivanje šuma podigne na današnju visinu.

Industrija se je drva pod njim podigla, jer se je shodnim uredbama omogućilo, da se i u šumsku produkciju mogu ulagati veliki kapitali.

Nauka je šumska našla takodjer u njemu svoga preporoditelja. U Austriji je dotadanju mariabrunsku akademiju prenjeo u Wien i podigao ju na visoku školu, te sagradio za nju krasnu zgradu i asil za slušatelje. U Ugarskoj je podigao ščavničku šumarsku akademiju na rang visoke škole a u drugim je zemljama što podigao, što usavršio mnoge šumarske i lugarske škole.

I naše hrvatsko šumarstvo ima da pokojnome caru i kralju mnogo toga da zahvali. Za njega su stvorene imovne općine i zem. zajednice, te donešeni zakoni, kojima se uređuje gospodarenje i uprava sa šumama tih velevažnih institucijâ. Vlasnicima šuma, koje po svojoj naravi iziskuju osobitu skrb i brigu države, stavljen je posebnima zakonima u dužnost, da te svoje šume valjano gospodare i oko njih nastoje, a zakonom o zagradjivanju bujica poskrbljeno je, da se mogu ubrzo prepriječiti pogiblji, koje bi mogle nastati od naglih gorskih bujica i od opuzivanja tla.

Svi su ti zakoni zahtjevali takodjer i osoblje, koje će ih u zamišljenom duhu provadjati. Zato je pod njim osnovana kr. šum. akademija u Zagrebu, koja obećaje, da će danas sutra zbilja biti žarište i rasadnik šumarske nauke za sve južne zemlje ne samo Austro-Ugarske Monarhije već i susjednih joj država.

Hrvatsko-slavonsko šumarsko društvo je odlikovalo previšnji pokojnik za svoga života dva puta. Prvi puta je za svoga boravka u Zagrebu u mjesecu listopadu 1895. primio upravljujući odbor hrv.-slav. šum. društva i živo se zanimalo za naše društvene prilike, a drugi puta je godine 1896. posjetio hrvatski šumarski paviljon na milenijskoj izložbi u Budapešti te je razgledao ondje izložene predmete i naše slavonske hrastove gorostase.

Za dokolice se je bavio i lovom te je i tu bio medju prvima prvi — ljubitelj prirode a čuvar divljači, — kako se i dolikuje pravome lovcu!

Vječni pokoj našemu ljubljenomu vladaru
caru i kralju Franji Josipu I.

Praksa uredjenja šuma u opće, a kod zem. zajednica napose.

Napisao Ante Kern, kr. šumar, nadzornik.

(Svršetak).

Ad § 8.

K ovom paragrafu imalo bi se dodati slijedeće

Pod točkom 2. § 8. navedeni sastojinski nacrti imaju se sastaviti za svaku gospodarstvenu osnovu, nu samo u najjednostavnijem obliku (konceptu) tako, da se na platnenom ili prozirnom papiru sa raznim bojama predoče dobni razredi, te da se usto one sastojine, koje se radi svog lošeg i nepotpunog stanja, imaju sjeći prije nego li bi po svojoj dobi normalno dola-zile do sječe, precrtkaju sa tušem.

Svrha takovog sastojinskog nacrta je, da se zorno prikaže poređaj dobnih razreda, te sjećivost ili potreba što skorije sječe pojedinih sastojina, i time sastavljaču gospod. osnove olakša sastavak, a ispitaču ispitivanje opće i posebne porabne osnove.

Kada se radi o većoj uređajnoj jedinici sa mnogo od-sjeka, tada si iz sastojinskog nacrta možemo kudikamo jas-nije i preglednije predočiti stanje sastojine i potrebni pravac sječâ, nego li nam je to moguće iz „Opisa sastojina“. Stoga su takovi nacrti veoma vrijedno pomagalo koli za sastavljača, toli i za ispitača gospodarstvene osnove. Obzi-rom ali na okolnost, da ti nacrti nisu više potrebni nakon odobrenja osnove i da se oni srazloga, što se stanje sastojina uslijed svakogodišnjih sječa neprestano mjenja, moraju kod svake nove revizije ponovno sastavljati, ne bi bilo opravdano, da se na njihovu izradbu potroši više vremena nego li je za svrhu neophodno nuždno. Stoga je oprav-dano, da se ne zahtjeva njihova izradba po staroj metodi, koja je iziskivala puno truda i vremena, nego da se oni izrade što jednostavnije,

Ad § 9.

K ovom paragrafu imalo bi se dodati slijedeće:

Sbroj površina svih odjela, odnosno odsjeka izjednači se sa površinama u katastru i gruntovnici samo u onom slučaju, kada razlika između površine po gospodarstvenom nacrtu i onih po katastru ili gruntovnici nije veća od 1.25 %. Ako je razlika veća, tada se ne ima preduzimati izjednačenje, nego treba računati sa površinom, koja je dobivena po gospodarstvenom nacrtu.

Razlozi navedenomu su slijedeći:

Ima "slučajeva, da su prigodom segregacije šuma — čestokrat tek mnogo godina iza segregacije, međašni prosjeci u naravi provedeni — ali krivo, te se stoga ne slažu sa onim pravcem, koji je u katastralnim mapama označen na temelju segregacionalnog operata. Posljedica toga je, da je u takvim slučajevima površina šuma, koje su prigodom ovršne predaje predane zemljišnim zajednicama, manja ili veća nego li je navedena u katastru i u gruntovnici — već prema tomu, da li je medjašna prosjeka krivo izvedena na štetu ili na korist zemljišne zajednice ili vlastelina.

Budući da u takovim slučajevima zemljišna zajednica svoju šumu posjeduje i uživa prema faktičnom stanju, to sastavljač osnove mora računati sa faktičnim stanjem sve dotle, dok se ili na temelju nagode ili sudbene odluke ne ispravi bud gruntovno bud faktično stanje.

Ad § 10.

K ovom paragrafu imalo bi se dodati slijedeće:

Paragraf 10. nadopunjuje se onamo, da se u šumama, koje prigodom uređenja imaju značaj prebornih šuma, ima u onom slučaju, kada će se one u buduće sjeći čistom ili oplodnom sjećom, opis sastojina sastaviti po obrazcu 4. za preborne šume, i to ne samo s razloga, što je u takovim sastojinama veoma

teško točno ustanoviti pravu prosječnu starost, nego i stoga, što u takovom slučaju nije prosječna starost никакovo pouzdano kazalo za sjećivost sastojina, nego se ova dade mnogo pouzdanije prosuditi po broju staba i drvnim gromadama dotičnih debljinskih razreda.

Dosljedno tomu ne ima se u takovim slučajevima računati sa popriječnim prirastom u dobi sječe; nego sa tekućim prirastom, a podjedno otpada i sastavak „Skrižaljke dobnih razreda“.

Točka 5/d § 10. nadopunjuje se tim, da se u prebornim šumama ima kao potpun obrast smatrati onaj, kojega predočuje normalna tipična preborna sastojina.

Navedeno je samo po sebi jasno, pak stoga ne reba dalnjeg razlaganja.

Ad § 11.

K ovom paragrafu imalo bi se dodati slijedeće:

Budući se prema slovu a) točke 1. § 11. imaju drvne zalihe u mladicima i kolosjecima ustanoviti uporabom prihodnih skrižaljka, te jer takove sastojine dolaze do uporabe u pravilu tek u kasnijim gospodarskim razdobljima, u kojima se u općoj porabnoj osnovi ne računa sa njihovim drvnim zalihama, nego samo sa njihovim površinama, to u onom slučaju, da u prihodnim skrižaljkama za tako mlađe sastojine ne ima podataka, ne treba u opisu sastojina za nje iskazati drvne zalihe, priraste i zbroj temeljnica, te odnosni stupci mogu ostati neispunjjeni.

Pokusnim plohamama ima se u buduće ustanoviti drvna zaliha samo u onim sastojinama, koje će do sjeće doći predvidno u I. i II. gospodarstvenom razdoblju, dočim se u onima, koja imaju do sjeće doći tek u trećem i dalnjim gospodarstvenim razdobljima, ima ustanoviti pomoću prihodnih skrižaljka.

Kada se drvne zalihe sastojina ustanovljuju pomoću

pokusnih ploha, tada se za procjenu tih ploha ima upotrijebiti obrazac 14., odnosno u prebornim i srednjim šumama obrazac 15.

Ti obrazci imaju se prirediti u veličini običnoga arka i upotrebljavati kao nevezani arci.

U prebornim šumama ima se uz tekući godišnji prirast ustanoviti i normalni prosječni godišnji prirast i to sveden na sadanji faktični obrast sastojine.

Taj normalni prosječni prirast ima se ustanoviti kao prosjek onih tekućih prirasta, koje normalna preborna sastojina ima prije i poslije sječe, (N. pr. ako je godišnji normalni tekući prirast po rali prije sječe $5 \cdot 40 \text{ m}^3$ a poslije sječe samo $3 \cdot 40 \text{ m}^3$, te usto da je obrast sastojine $0 \cdot 8$, tada je godišnji normalni prosječni prirast po rali: $\frac{5 \cdot 40 + 3 \cdot 40}{2} \times 0 \cdot 8 = 3 \cdot 52 \text{ m}^3$).

Kada se normalni prosječni godišnji prirast svih odsjeka (sastojina) zbroji, tada se on dobije za cijelu uređajnu jedinicu, te se kao takav upotrebljuje kod ustanovljenja eventualnog vanrednog prihoda po § 36. naputka.

K alineji 1. točke 3. § 11. ima se dodati: „U onom slučaju, ako se sastavlja gospodarstveni program, tada se umjesto popriječnog ima ustanoviti tekući prirast (vidi točku II./b § 43. naputka).

K točki 5. § 11. ima se dodati: „a prirast, kada se iskazuje sam za sebe, tada na dvije desetinke, a kada se iskazuje zajedno sa drvnom zalihom odsjeka, tada u cijelim brojevima“.

Glede obrasca 15. primjetiti mi je, da su u njemu prsni promjeri naznačeni samo do 19 cm. stoga, što se prema stanju sastojina budu u jednom slučaju debljinski razredi uzimali od 10—10 cm., a u drugom možda od 15—15 cm., pak stoga je uredivaču prepusteno, da si sam opre-

djeli debljinske razrede i prema tomu sam ispunil rubriku za prsne promjere, odnosno iza dotičnih debljinskih razreda ostavi prazne rubrike u koje će bilježiti „zbrojeve o podacima za pojedini debljinski razred“.

Koli taj obrazac 15., toli i 14. otisnuti su na strani 139.—146. ovoga lista.

Ostale alineje dodatka razumljive su same po sebi.

Ad § 18.

K ovomu paragrafu imalo bi se dodati slijedeće:

Predzadnjoj alineji točke b) § 18. ima se dodati: Normalni broj stabala nije jednak u svakom debljinskem razredu preborne šume. On je u najnižem debljinskem razredu najveći, u najvišem najmanji, a u ostalim razredima je u stanovitom razmjeru između broja stabala najnižeg i najvišeg debljinskog razreda. Taj razmjer nije takav, da bi stabla imala u svakom debljinskem razredu zastirati jednaku površinu, ili da bi im zbroj temeljnica imao biti jednak, nego on ima biti takav, da u svakom debljinskem razredu bude onoliki broj stabala, koliki je potreban da zajamči, da će uz sukcesivno vađenje onih stabala, koja budu ozlijedena prigodom sječe i izvoza sječivih stabala; zatim onih, koja budu uslijed snijega, leda i vjetra previnuta, polomljena i izvaljena; te konačno onih, koja budu od zareznika napadnuta ili inače manjičava; nakon sječe stabala najvišeg debljinskog razreda, ostati u svim ostalim debljinskim razredima onaj broj stabala, koliki je potreban da osjegura, da će u dotičnom debljinskem razredu, usprkos navedenog sukcesivnog umanjenja, biti u ono vrijeme, kada njegova stabla budu dorasla do sječe, barem onoliki broj stabala, koliki je kao normalan ustanovljen za najviši debljinski razred.

Kao dobar putokaz za razmjer između normalnog broja stabala prije i onoga poslije sječe, služi pravilo,

da prirast svih na sječini preostavših stabala tečajem ophodnjice ima biti barem toliki, kolika je drvna gromada onih stabala, koja se prigodom sječe imaju iz sastojine izvaditi, t. j. da tečajem ophodnjice ima na preostavšim stablima toliko prirasti, koliko se je prigodom sječe iz sastojine izvadilo. Radi eventualnih vjetroloma, izvala i slično, koja se vade iz sastojine prije glavne sječe, ima taj prirast biti uvjek za njekoliko m³ veći, nego li je ona drvna gromada, koja se normalno ima sjeći.

Navedeno je razumljivo samo po sebi, te ne treba komentara.

Ad § 29.

Dodatak k tomu paragrafu imao bi glasiti:

K zadnjoj alineji paragrafa 29. ima se dodati: „ili sa ukupnim faktičnim prirastom“.

Ad § 36.

K ovomu paragrafu imalo bi se dodati slijedeće.

Ustanova alineje 3. točke 1. § 36., kojom je određeno, da se pošumljena površina uređajne jedinice ima svesti na jednaku stojbinu, nadopunjuje se onamo, da se ona ima stegnuti i na potpuni obrast i da se u pošumljenu površinu ne smiju uračunati stare čistine i one sjećine, na kojima pomladnja još nije potpunoma uspjela.

Ustanova alineje 5. iste točke promjenjuje se onamo, da se vanredni prihod u prebornim šumama ima proračunati tako, da se od godišnjeg prihoda kako je ustanovljen općom porabnom osnovom, ima odbiti normalni prosječni godišnji prirast cijele uređajne jedinice.

Alineja 7. iste točke promjenjuje se onamo, da se kod pretvorbe visokih (krupnih) šuma u sitne ili srednje,

ima redoviti i vanredni prihod ustanoviti na slijedeći način.

Dvostruka srednja starost cijele uređajne jedinice uzme se kao ophodnja (vidi točku a. § 18. nap.) i po prihodnim skrižaljkama ustanovi toj ophodnji odgovarajući popriječni godišnji sječivi prirast po rali. Stim prirastom pomnože se na potpuni obrast stegnute pošumljene površine uređajne jedinice. Na taj način dobiveni produkt predstavlja prema sadanjem stanju uređajne jedinice njezin redoviti godišnji prihod, te on u toj visini i u onakovim stablima, kakova se na sječini nalaze, pripada šumoposjednika kao redoviti godišnji prihod tečajem uporabnog doba t. j. kroz ono vrijeme, koje je izabrano kao ophodnja sitne ili srednje šume.

U koliko općom porabnom osnovom ustanovljeni faktični godišnji prihod bude veći od spomenutog redovitog, u toliko on predstavlja vanredni prihod.

Jer se oba ta prihoda mogu užiti samo u onakovim stablima, kakova se na sječini nalaze, a ta stabla će redovito sadržavati razne sortimente od razne novčane vrijednosti, to nije dopustivo da se za podmirenje redovitog prihoda uzmu prebiranjem bolja, a za vanredni prihod ostave lošija stabla, nego se stabla imaju uzimati redom dotle, dok se ne podmiri na dotični prihod odpadajući dio odnosnog etata.

Onaj dio, što otpada na vanredni prihod, ima se kao takav unovčiti i privesti nepotrošivoj glavnici, a kamati od toga dijela glavnice dospjevati će do uživanja tek onda, kada se bude počela sjeći (uživati) buduća sitna ili srednja šuma.

Prigodom sastavka godišnjeg drvosječnog predloga, imaju se u nacrt urisati i u naravi vidljivo označiti posebno sječine za redoviti, a posebno sječine za vanredni prihod.

Zadnji redak točke 3. § 36. ima se nadopuniti tako, da se između riječi „prihoda“ i „napose iskazati“ umetnu riječi „u posebnoj porabnoj osnovi“.

Za bolje razumjevanje njekih dijelova dodatka, navedam slijedeće.

Kada bi se vanredni prihod kod pretvorbe visokih u srednje ili sitne šume, imao prema zadnjoj alineji točke 1. § 36. i nadalje ustanoviti kao razlika između novčane vrijednosti prihoda sadanje visoke šume i novčane vrijednosti buduće srednje, odnosno sitne šume, tada bi se sjedne strane taj račun izvanredno komplikirao, a s druge strane bi taj način bio svakako nepravedan po današnje uživaoce.

Poznato je, da se cijene drvu neprestano mijenjaju, pak stoga se niti za jedan od obiju prihoda ne bi mogla njihova novčana vrijednost ustanoviti gospod. osnovom za 10 godina unaprijed. Te vrijednosti morale bi se svagda kada se cijene drva mijenjaju, a to može biti svake godine, iznova ustanoviti, a da to bude moguće, morao bi sastavljač gospod. osnove znati ne samo koliki mora biti budući faktični etat srednje, odnosno sitne šume, nego bi morao u osnovi točno navesti koliko m³ će od svakog pojedinog sortimenta drva biti sadržano u tom etatu i to stoga, da bi se prema svakdašnjim cijenama mogla točno ustanoviti novčana vrijednost, koju bi dotične godine predstavljao taj na spomenuti izvještačeni način obračunati etat buduće srednje i sitne šume.

Povrh toga morao bi upravljavajući šumar sav faktični godišnji etat stablimično i individualno novčano procijeniti, te od njega zem. zajednici predati onoliki dio, da bi njegova novčana vrijednost predstavljala onu svotu, na koju je za onu godinu izračunana novčana vrijednost godišnjeg etata buduće srednje, odnosno sitne šume.

Time bi bilo udovoljeno slovu i duhu spomenute ustanove naputka, nu kako sam naprijed spomenuo, a i u I. dijelu ove rasprave već dokazao, učinilo bi se sadanjim

uživaocima krivo stoga, što bi oni spočetka dobivali samo onoliko, koliko iznosi vrijednost godišnjeg etata buduće sitne ili srednje šume, a njihovi nasljednici bi usto dobivali još i kamate od glavnice, koja će se nabratи od unovčenja izvanrednog prihoda.

Sadanji uživaoci imaju dotle, dok sadanja visoka šuma postoji, pravo iz nje dobivati one prihode, koji bi im pripadali, kada bi se ta šuma i nadalje uživala kao visoka, ali naravno potrajno. Visina godišnjeg potrajnog užitka, dala bi se najtočnije ustanoviti sastavkom opće porabne osnove, nu to bi sastavak gospodar. osnove znatnije komplikiralo, pak stoga je opravdano i prema načelu izraženom u alineji 3. i 4. točke 1. § 36. naputka dopustivo, da se taj etat ustanovi načinom navedenim u uvodno spomenutom dodatku, te da se on zem. zajednici dotle, dok sadanja visoka šuma bude opstojala, od svakogodišnjeg faktičnog etata dade načinom u dodatku navedenom, i u onolikoj ninožini, koja je ustanovljena kao normalni etat sadanje visoke šume.

Ad § 37.

K ovom paragrafu imalo bi se dometnuti slijedeće.

U § 37. pod točkama δ) i γ) navedeni prihodi imaju se računati onako, kako je tamo navedeno, a od svih ostalih imaju se samo prihodi od redovitog čišćenja i proređivanja uračunati u međutimni užitak, a sve ostalo u glavni prihod.

Ustanova § 37. glede razlikovanja raznih vrsti užitaka je sasvim nepotrebno izvanredno komplikirana tako, da čestokrat i verzirani šumar nezna pravo „u koju vrst užitka bi pojedini prihod zaračunao“?

Glede toga razlikovanja užitaka kaže velikovojvodski badenski nadšumar Otto Eberbach na strani 27. svoga djelca: Aus dem Walde, Karlsruhe 1913. veoma dobro slijedeće.

„Ob man (nun aber) die einzelnen Hiebsmassnahmen so oder so bezeichnet: eines haben sie alle gemeinsam,

nämlich dass sie alle ohne Ausnahme Holz abwerfen. Das mag in dem einen Falle durchschnittlich wertvoller sein als in dem anderen, und es ist, wie wir gesehen haben, dann notwendig, dass die verschiedene Wertigkeit bei der Buchung der Nutzungen zum Ausdruck kommt, aber grundsätzlich die Ergebnisse von zuwachs- und wertpfleglichen und von nachwuchs-pfleglichen Hieben nach „Haupt- oder Zwischen-nutzungen,“ nach End- oder Vornutzung zu trennen, wie das bislang Übung ist, dazu liegt nicht die mindeste Veranlassung vor, sobald man sich einmal von den Zwangsvorstellungen befreit hat, in denen seit langer Zeit unsere Forstein-richtung mit ihrem „Normalwald“ das forstliche Denken und Schaffen bis auf den heutigen Tag gefangen hält.“

„Es ist wirklich mehr wie unnötig und zwecklos, sich bei der Buchung der Nutzungen auch nur einen Augenblick darüber Gedanken zu machen oder machen zu müssen, ob man es mit einer „Haupt- oder End“- oder mit einer „Zwischen- oder Vornutzung“ zu tun hat. Holz ist Holz. Nur seine Menge und seine Wertigkeit interessiert uns und verdient verzeichnet und festgehalten zu werden, alles andere ist gleichgültig.“

(U slobodnom prevodu znači to slijedeće. Dali se pojedine sječe prema svojoj svrsi ovako ili onako označe, jedno imaju sve zajednički, naime to, da od svih dobivamo drvo. To, naime drvo, biti će u pojedinom slučaju popriječno vrijednije nego u drugom slučaju, te je, kako smo vidjeli, tada potrebno, da ta različna vrijednost dode kod knjiženja do izražaja, ali načelno posljedke od sječa, koje se vode u svrhu da se poboljša prirast, vrijednost i pomladba sastojina, razlikovati na „glavni i međutimni“, prethodni i konačni prihod, kako je do sada uobičajeno, zato neima niti

najmanjeg razloga u onom slučaju, kada se oslobođimo od onih nasilnih predočba, u koje je uređenje šuma sa svojom „normalnom šumom“ od nazad dugog vremena skučilo do na današnji dan šumarsko mišljenje i šumarski rad.

U istinu je više nego li nepotrebno i bez svrhe ma samo i na čas o tom razmišljati ili morati si razbijati glavu o tom, da li se radi o „glavnem“, ili „konačnom“, ili „međutimnom“ ili o „prethodnom“ prihodu. Drvo je drvo. Nas zanima samo njegova množina i vrijednost i stoga samo to dvoje treba knjižiti, a sve drugo nam je ravnodušno).

Slažući se sa glavnim mislima navedenoga, svrha je mojega predloga ta, da se to pitanje prema predloženom ujednostavni. Razlog zašto se razlikovanje za međutimni prihod ima pridržati, nači će cijenjeni čitatelj u dodatku k slijedećem § 38., a da se sve ostalo zaračuna u glavni prihod, držim potrebnim i opravdanim stoga, što se na temelju drvnih zaliha, prirasta i t. d. općom porabnom osnovom ustanavljuje ona množina drva, preko koje se, ako se hoće potrajno gospodariti, ne smije sjeći. Ako se usprkos toga uslijed snijega i vjetroloma, izvala, šteta od ljudi i t. d., pojedine godine užije više negoli je u ime glavnog prihoda osnovom propisano, tada to ide na račun drvozališne glavnice, a da se ta ne načme i time ne poremeti potrajnost užitaka, treba taj užitak uštendidi time, da se za toliko smanji etat za buduću godinu.

Ad § 38.

K ovom paragrafu imalo bi se dodati slijedeće.

Budući se u svrhu ustanovljenja, da se prihod šume uživa potrajno, odnosno da on postepeno raste (alin. 2. § 29. nap.), prihodi I. II. i III. gospodarstvenog razdoblja međusobno sravnjuju onako, kako su ustanovljeni općom porabnom osnovom, a isto tako se samo tom osnovom ustanovljeni prihod ima po § 36.

naputka sravniti sa normalnim etatom u svrhu da se ustanovi, dali se uz redoviti uživa i kakav vanredni prihod, te konačno što se općom porabnom osnovom ustanavljuje samo glavni prihod (bez međutimnoga), to se kod sastavka posebne porabne osnove ima držati na umu, da se samo glavni prihod ima kretati u onom okviru, koji je za njega propisan općom porabnom osnovom (vidi točku d. § 38. nap.), a međutimni prihod, koji se dobiva čišćenjem i proređivanjem sastojina, da je o tomu nezavisan i da se ravna prema potrebama uzgoja i njege sastojina.

Stoga međutimni prihod ne dolazi u obzir kod ustanavljanja vanrednog prihoda i stoga ne nastaje vanredni prihod u onom slučaju, ako se povrh propisanog redovitog glavnog užitka, posebnom porabnom osnovom i godišnjim drvosječnim predlogom na uživanje propiše još posebno i njeki međutimni prihod.

Nadalje se u tom paragrafu ima u redku drugom zadnje alineje, umjesto „imaju sječne površine“ čitati „imaju vodoravne rubrike“.

Konačno dodaje se nova alineja, koja ima glasiti: „U slučaju da je u izračunanim godišnjem prihodu sadržana i ona drvna gromada, koju sadržavaju panjevi, te ako ta drvna gromada ne bi došla do užitka krčenjem panjeva, ima na nje otpadajuća drvna gromada odbiti od izkazanog prihoda. Povrh toga ima se od tog prihoda odbiti, lokalnim prilikama odgovarajući gubitak, koji nastaje kod sječe i obaranja stabala.

Ad § 45.

K ovom paragrafu ima se dodati slijedeće.

Ustanova alineja 1. točka a) § 45., kojom je određeno, da se godišnje sječine za tekuće desctgo-

dište imaju urisati u gospodarstveni nacrt i označiti brojem godine, stavlja se izvan krjeposti, te se u buduće ima svakogodišnja sjećina urisati u nacrt istom uporabne dotične godine, i to prije odobrenja godišnjeg drvosječnog predloga sa olovkom, a tek nakon odobrenja sa crvenilom.

Gornje predlažem stoga, što se može dogoditi, da se uslijed elementarnih nepogoda ili gospodarstvene potrebe šumoposjednika, mora sjeća voditi gdje drugdje, ili se mora usjeći više, ili se prema alineji 4. točke d) § 38. naputka mora sjećina stegnuti, te je stoga radi tih mogućnosti upravo pogrješno sjećine na 10 godina unapred fiksirati u nacrtu. Međutim je to i suvišno stoga, jer su mjesta tih 10 godišnjih sjećina dovoljno točno opredjeljena „posebnom porabnom osnovom“, pak dok se toga uprava može držati, dužna je prema tomu svakogodišnju sjećinu u nacrt urisati i u naravi iskolčiti, a za slučaj da nastupe izvanredne prilike, koje nužno iziskuju otstup od toga, tada će se uz odobrenje županijskog upravnog odbora i eventualno kzemaljske vlade, od toga otstupiti i onda, ako bi sjećine već unapred bile u nacrtu urisane.

*

Prelazim sada na pojedine obrasce naputka.

1.

Za obrazac 2. (Iskaz površina) imalo bi se odrediti slijedeće:

Glava za rubrike 7.—12. ima umjesto „Plodna površina“ u buduće glasiti „Produciji drva namijenjene površine“, pod kojima se razumijevaju sadanje sastojine i pošumiti se imajuće čistine; nadalje ima glava za rubrike 13., 14. i 15. umjesto „Neplodne površine“ glasiti „Izlučeni putevi, prosjeci, potoci i odvodni jarci“; te konačno ima glava za rubriku 18. i 19. umjesto „Poljodjelsko tlo“ glasiti „Poljodjelsko i ino tlo“, pod

kojim se razumijevaju objekti navedeni u alineji 2. dodatka k § 7.

Optočena tuđa zemljišta ne dobivaju posebnu oznaku, te se u iskazu površina imaju ubilježiti sa svojim katastralnim topografskim brojem.

2.

Za obrazac 3. (Opis sastojina za visoke šume čiste i oplodne sječe) imalo bi se odrediti slijedeće.

Rubrika 5. ima umjesto „Drvljem obrasle površine u katastralnih jutrih na dvije desetinke“, u buduće glasiti „Površina u katastralnim ralima na dvije desetinke“ i to srazloga, što u opis sastojina ne spadaju samo sve pošumljene površine, nego i čistine koje će se tek pošumiti.

3.

Za obrazac 4. (Opis sastojina za visoke preborne šume) imalo bi se odrediti slijedeće.

Predpredzadnja (38.) rubrika ima umjesto „Popriječni godišnji prirast na jutru za normalno stanje debljinskih razreda“ u buduće glasiti „Normalni prosječni godišnji prirast sveden na faktični obrast po rali odsjeku“.

Buduć za taj prirast stoji na raspolaganje samo jedna rubrika, a potrebno je da se on označi ne samo po rali, nego isto kao i tekući također „ukupno na odsjeku“, to se ima pisati u obliku slomka, tako da brojnik predstavlja taj prirast po rali, a nazivnik na odsjeku.

Rubrika 35. o postotku tekućeg prirasta, napušta se, te ju s toga ne treba ispunjavati.

Zašto se umjesto popriječnog prirasta ima rabiti izraz „prosječni“, razložio sam u I. dijelu ove rasprave, a ovdje mi je dodati još to, da taj prirast, kada se on naznači za sve odsjeke i onda zbroji, predstavlja normalni prirast,

odnosno normalni prihod cijele uređajne jedinice, pak stoga je potrebno da se on naznači koli po rali, toli i na odsjeku.

4.

Za obrazac 6. (Skrižaljka dobnih razreda i opća porabna osnova) imalo bi se odrediti slijedeće.

Rubrika 6. ima umjesto „Površina svedena na I. razred stojbinske vrsnoće“ u buduće glasiti „Faktor za redukciju na jednaku stojbinu i obrast“.

Ako se na oboje ima reducirati, tada se oba faktora pišu u obliku slomka, gdje je onaj za redukciju na stojbinu brojnik, a onaj za redukciju na potpuni obrast nazivnik.

Na desnoj strani toga obrasca (Opća porabna osnova), imaju opetujuće se rubrike „drvne zalihe“ u buduće glasiti „drvne zalihe zajedno sa prirastom.“

Glede reduciranja površine na istu stojbinsku vrsnoću i potpuni obrast, upućujem na ono, što sam o tom naveo u I. dijelu ove rasprave pod ad § 12., a glede rubrike „drvna zaliha“ upozorujem, da se pod njom ne ima razumijevati sadanja drvna zaliha, nego ona koju će sadanja zaliha imati u dobi sječe t. j. sadanja zaliha plus prirast do polovice dotičnog gospodarstvenog razdoblja. Da stoga glede toga ne bude sumnje, ima se u govoru stojeća rubrika prema predloženom nədopuniti, tako te ona bude u bitnosti jednak glasila kao što korepondirajuće rubrike u obrascu 8. (opća porabna osnova za preborne šume).

5.

Za obrazac 7. (Iskaz o proračunavanju godišnjeg prihoda) imalo bi se dodati slijedeće.

Za obračunavanje godišnjeg prihoda za preborne i srednje šume ima se upotrijebiti obrazac 7/a, koji je naknadno izdan naredbom kr. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove od 30. prosinca 1908. broj 54.951.

6.

Za obrazac 8. (Opća porabna osnova za visoke preborne šume) trebalo bi odrediti:

„da se rubrika 15. o „tekućem godišnjem prirastu u %“ napušta i stoga da ju ne treba ispunjavati.“

Ta rubrika je naime suvišna, te je stoga predloženo, da se ona i u opisu sastojina (obrazac 4.) napušti.

7.

Za obrazac 9. trebalo bi odrediti slijedeće.

U općoj porabnoj osnovi za srednje šume (obrazac 9.) je uslijed slagarske pogriješke ostala prazna glava za rubrike 6.—8. Ta rubrika ima glasiti „Sitno drveće“. U glavi pako, koja je zajednička za rubrike 9.—23. ima se tamo, gdje стоји „Drvna zaliha“ još do metnuti „na odsjeku“.

Konačno ima se taj obrazac nadopuniti sa novom rubrikom sa oznakom „Čistine i progaline“, kako ju imaju i opće porabne osnove za visoke šume čiste i oplodne sječe i za visoke preborne šume.

8.

Za obrazac 10. imalo bi se slijedeće odrediti:

Za posebnu porabnu osnovu za preborne i srednje šume ima se upotrijebiti obrazac 10/a, koji je naknadno izdan spomenutom vladinom naredbom od 30. prosinca 1908. broj 54.951.

9.

Za obrazac 13. (gospodarstveni program) imalo bi se odrediti slijedeće;

Obzirom na okolnost, što se gospodarstveni program sastavlja samo za slijedeće desetgodište, te je stoga u točki II./2. § 43. naputka određeno, da se ima računati sa tekućim prirastom, ima u obrascu 13. (go-

spod. program), glava za rubrike 37 i 38. umjesto „Popriječni godišnji prirast u dobi sječe“ u buduće glastiti „Tekući godišnji prirast“. U glavi pak o za rubrike 31.—37. je umjesto „Opća porabna osnova“ pogriješno natiskano „Opća posebna osnova“ što treba ispraviti.

10.

Šemaznakova.

Osim promjena u šemi znakova, koje sam već spomenuo tečajem ove rasprave, držim da bi bilo potrebno, da se ona nadopuni još sa jednom oznakom za među između dviju uređajnih jedinica.

Kod manjih šumoposjednika događa se višeput, da im uz visoku šumu međaši koja druga manja uređajna jedinica n. pr. kolosjek, te da se obzirom na neznatniju površinu mogu obje jedinice predočiti na jednom nacrtu, ili n. pr. da je kolosjek enklaviran u drugoj većoj jedinici.

U takovim slučajevima je potrebno, da se njihove međe označe u nacrtu posebnim znakom.

Kao takovu oznaku bi u onom slučaju, kada bi se provedeo moj spomenuti predlog glede označenja međa odjela, za buduće preporučio, da se međe između uređajnih jedinica označuju onako, kako su se do sada označivale međe odjela. Dokle ali to ne bude provedeno, preporučam da se oznaka međa uređajnih jedinica u nacrtu označi ovako
— . — . — . — . — . — , a uza to da se sa zelenom bojom položi onako široki trag, kako je u šemi znakova označen žutom bojom kao međa prema vlastitom drugom posjedu.

Time sam dovršio ne samo drugi dio moje rasprave, nego uopće cijeli dio o uređajnom naputku, te bi još imao raspraviti III. i zadnji dio „O reorganizaciji rada oko sastavka gospodarstvenih osnova i programa“. Budući taj III. dio sačinjava sâm za sebe jednu cjelinu, te srazloga, što

radi pomanjkanja prostora i onako ne bi mogao izaći u ovom broju, to će on izaći u budućem godištu kao posebna rasprava.

Ja sam u ova dva dijela nastojao naš uredajni naputak razjasniti u svim onim točkama, u kojima mi se je činio manjkavim ili nejasnim, te sam prema tomu stavio i moje predloge za njegovu promjenu i nadopunjjenje. Nu kako jedan čovjek ne može uz najveću pažnju naići na sve, zatim što može i nehotice pogriješiti, i konačno što može imati i krivu predočbu o stanovitom predmetu, to će me u interesu stvari svaka stvarna kritika veseliti. Onu pako gospodu su-drugove, koji bi možda želili još kakova razjašnjenja ili bi imali kakovih primjetaba, a ne bi ih htjeli iznijeti u ovom časopisu, molim da mi svoje primjetbe priopće običnim listom, a ja će im na svakoj pobudi biti veoma zahvalan.

Biljegovne pristojbe.

(Svršetak).

Tar. članak 67./18.

Privole, koje su uredovno izdane, oproštene su bezuvjetno od biljegovine.

Privole sukromnih osoba, u koliko su potrebite za valjanost pravnog posla, koji je sklopljen sa trećom osobom ili bi se imao sklopiti, a privola nije sadržana u samoj ispravi, nego je posebno izdana, biljeguju se po arku sa 1 K.

Procjenbe su bezuvjetno oproštene od biljegovine, ako se izdaju na poziv oblasti, ureda, samo za razjašnjenje učina. Tar. članak 68/15.

Prodajni se nalozi t. j. ugovori, kojim se prodaju komu pokretnine uz stanovitu cijenu, a pod uvjet, da preuzimaoc uz odredjeni rok ili pošalje kupovninu ili povrati pokretninu biljeguju po pogodjenoj kupovnini: Ljestvica III.

U poljsko-redarstvenim poslovima radi ustanovljenja

štete, izdane procjenbene isprave, proste su od biljegovine (910—1887.).

Punodobnost. Molbe se za punodobnost bilježuju po svakom arku sa 1 K. tar. članak 69/31.

Proglašenje je punodobnosti bezuvjetno oprošteno od biljegovine.

Zapisnici sastavljeni uslijed molbe za proglašenje punoljetnim, potпадaju takodjer biljegovini (1913—1893.).

Tar. članak 70/71.

Punomoć. Svaka se punomoć bilježuje po arku sa 1 K., ako se ne obećaje nagrada, inače po ljestvici II. prema visini nagrade, nu postepena pristojba ne može biti manja od 1 K., kolika je naime biljegovina.

Punomoć je takova isprava, kod koje se prvi redak sloga (teksta) imade preko biljega prepisati. (613—1886.).

U poslovima uvrede poštenja i u opće u poslovima kaznenim uz oznaku svrhe izdane odvj. punomoći, ako se u njima ne ustanovljuje nikakova nagrada, već samo odšteta za trud — ne potпадaju biljegovini (174—1884.).

Punomoć izdana u svrhu vršenja prava izbora kod općinskih izbora ne potпадa biljegovini (611—1886.)

Na tom naslovu, da je propisno bilježovana punomoć rabljena višekrat, ne može se zahtijevati opetovano bilježvanje. (822—1887.).

Za biljegovinu na punomoć odgovora opunomočenik samo onda, ako je prihvatio punomoć (br. 143—1888), te u onakovom slučaju odgovaraju za biljegovinu punomoći solidarno opunomočitelj i opunomočenik (f. u. s. 559—1887.).

Punomoćne se zaporce, koje se pišu na namire i druge isprave, bilježuju po arku sa 1 K.

Punomočni se ugovori glede uredjenja tujjega posla, ako je ustanovljena nagrada, bilježuju kao službeni ugovori, inače od svakog arka sa 1 K. (tar. članak 71/70).

Tar. članak 72./94.

Putne se isprave, što no ih izdaju dotične oblasti i organi putnicima, da se mogu iskazati glede svoje osobe, bez razlike na mjesto, kamo se putuje i na naziv putne dokaznice, putni listovi, iskaznice, putne knjige, radne knjige, služinske knjige itd. bilježuju:

a) za služinčad, pomoćnike, šegrete, nadničare, radnike i u opće za one osobe, koje živu od zaslужbine, nepremašujuće običnu nadnicu, računajući onamo i putne knjige — za svaki otpavak sa 30 f.;

b) za druge osobe za svaki otpavak sa 1 K.

Opaska 1. Osim putnih knjiga smatra se svako produženje putne dokaznice kao novi otpavak.

Opaska 2. Putne su isprave, koje se ne izdaju za rok dulji od 8 dana i na za put u inozemstvo, proste od pristojbe.

Putni troškovi (poprečnine, paušali).

Podnesci se za naknadu putnih troškova, izuzam slučajeva pod sl. e) tar. član. 49./14. „Podnesci oprošteni“ navedene, bilježuju od svakoga arka sa 1 K.

Putni troškovnici kao računi.

Podnesci, kojim se predaju isprave za ispitivanje ili preispitivanje tih putnih troškovnika, prosti su od pristojbe.

Reklamacije se ili žaobe protiv obredjenja računa o putnim troškovima bilježuju po arku sa 1 K., a utoci protiv odluka ob ovim žaobama po arku sa 2 K. Namire su uredovnih osoba o putnim predujmovima bezuvjetno proste od pristojbe; u koliko uživaju oprost od pristojbe također i namire o putnim poprečninama (paušalima) ili o naknadi putnih troškova, gl. članak „Primke oproštene sl. e“.

Molbenice za naknadu naračunanog, ali neobredjenog putnog troška nisu proste od biljegovine. (1352—1889.).

Molbenice su za doznačku putnog predujma proste od biljegovine. (N. min financ. 79.210—1896.)

Tar. članak 73./84.

Računi. A) Koje polaže onaj, koji je po svojem službenom odnošaju ili kao poslovodja dužan polagati račune onom, koji je vlastan zahtjevati polaganje istih, zatim računarske opaske i razjašnjenja, koja si ove osobe međusobno priopćuju, isto tako i isprave (računarske dokaznice), što ih o predmetu računskom polagalac računa izdaje ovlašteniku ili obratno, u koliko to nisu, isprave odnoseće se na ugovorni odnošaj opstojeći medju obim stankama, ili na ispunjenje ovim ugovornim odnošajem utemeljene obvezе n. pr. ugovori ili pogodbe o službi ili namire o plaći samoga polagaoca računa uvjetno su oprošteni od biljegovine, dok ne postanu predmetom parncie.

Nego, ako se u slučaju parnice računi i spomenute dokaznice kao pravi predmet parbe predaju sudu, propadaju u opće pod biljeg od 1 K. za svaki arak.

Ali ako se podnesu samo za potanje razjašnjenje predmeta parnice ili ako se izvan sudbenog postupka upotrebljavaju kao prilozi, onda potпадaju pod biljegovinu propisanu za priloge.

Ako se nabrojeni ovdje računi i računske dokaznice tiču imutka malodobnika, ili drugih skrbljjenika, ili pako javnih zavoda crkvenih društava ili općine ne potпадaju pod biljegovinu stoga, što se podnose oblastima na uvid ili ispitanje, ili pako blagajnama poradi blagajničkog rukovanja.

B) 1. Svi računi ob onakovim troškovima, koji su učinjeni u poslovima, obavijenim za državu ili za javne zavode, stojeće pod neposrednom upravom državnih oblasti ili općinskih poglavarstva, podijelio se ili nepodijelio u to ime predujam, računi o putnim troškovima, računi o troškovima na prehranjivanje bolesnika, kažnenika itd. bezuvjetno su oprošteni od biljegovine.

2. Računi, note, izkazi i slična pisma itd., što no ih trgovci i obrtnici izdaju o tražbinama, potičućim iz njihova

posla jedan drugom ili drugim osobama bez razlike, da li se u njima posvjedočava podmirba ili ne, i jesu li ih izdavaoci potpisali ili ne, ako ne glase na veću svotu od 100 K. — bilježuju se od svakog arka sa 2 f., inače pako potпадaju biljegovini od svakoga arka po 10 f.

a) Pod računima se razumijevaju takodjer izvaci računa, a pod notama popisi robe i prepisi istih (faktura), a glede obvezanosti na biljegovinu ne čini razlike, da li je na njim označena izdavajuća ih tvrdka bud pismom, bud tiskom, bud pako na koji ini način ili nije,

b) Biljegovna se obvezanost proteže i na onaj slučaj, kada se takovi računi izvaci ili note uvrste u slog trgovačkih i poslovnih listova ili se pako kao dodatak ili prilog priklope takovom listu.

c) Kada se računi, izvaci ili note podnesu kojoj oblasti „amo razumijevajući i duhovne oblasti (n. m. f. 57.241—1883.)“ ili javnoj blagajni radi podmirbe na mjesto namira, tada od njih kao od namira pripada biljegovina polag ljestvice II. uz uračunanje već uporabljene biljegovke od 2 odnosno 10 filira, a podmiruje se ta biljegovina u biljekama, koje treba na njih prilijepiti.

Pod javnim se blagajnama razumijevaju sve one blagajne, kojim upravljaju država, javne zaklade, organi municipija i općina, ili pako pod državnom upravom stojeci javni zavodi i poduzeća.

d) Isto tako potпадaju biljegovini od 2 odnosno 10 filira eskomptnice bankira, mjenjača novca, novčanih i vjesničkih zavoda i inih poduzeća, isto i računi, što no se izdaju u svratištima i gostonama sa potpisom i potvrdom podmirbe, ili pako bez toga, kao što i prepisi računa.

e) Od takovih knjižica (upisanke) u koje trgovci ili obrtnici upisuju robu, što no su ju otpremili strankama ili izdali, nadalje obavljeni posao ili inovrsne poslovne činidbe, te dotične svoje tražbine, koje proističu iz toga, pripada godimice stalna biljegovina od 30 filira.

f) Odnosne biljegovke treba prilijepiti na prvu stranu kako računa tako i knjižica, a preko njih napisati jednu stavku računa ili knjižice. Ako se pako rabe tiskani obrasci, može se postupati načinom u § 42. ovih propisa ustanovljenim.

Opazka. Tko propisno nebiljegovani račun primi ili tomu slično pismo i takovo u svrhu, da se sastavi obnasašće, dotičnomu kr. poreznomu uredu ne podnese u roku od 15 dana, odgovoran je u drugom redu za počinjenu biljegovnu prikratu za slučaj, ako se globa ne može utjerati od izdavatelja (§ 6. zak. čl. XXVI. : 1881.).

Računski su izvaci, što no ih izda kr. ug. poštanska štedionica oprošteni od biljegovine (§ 10. zak. članak XXIV. : 1889.).

3. Računi, koje tko vodi o rukovanju vlastitoga imutka, ili koje tko, koji niti je trgovac, niti obrtnik pred trećemu komu o svojim tražbinama prema njemu, kao računi, izvaci itd. nisu predmetom biljegovine, ako na njima nema potvrde, da je namirena zahtjevana razlika. Kada nastupi ovaj uvjet neka se upotrijebi biljeg po propisanim ustanovama za primke.

Opazka 2. Kada se konti, pisma i računi spomenuti u ovom članku pod B. u točki 2. i 3. podnesu mjesto podneska podvržena biljegovini. ili kao prilog ovakovoga podneska ili zapisnika potpadajućega pod biljegovinu, treba, da prije budu providjeni biljegovkom propisanom za podneske, odnosno za priloge.

C) Priznanice, t. j. svjedočbe, kojim onaj, kojemu se polaze račun, priznaje ga ispravnim, biljeguje se od svakoga arka sa 1 K.

Radničke knjižice, koje dobivaju obrtni pomoćnici „razumijevajuć amo i duplike, koji su izdani u nabrojenim slučajevima u § 105. obrtnoga zakona (zak. članak XVII.: 1884.) (m. f. 34.025—1884.)* biljeguju se od svake knjižice sa 30 f.

Računi su o robi dobavljenoj za javne zavode, koji stoje pod neposrednim vodstvom javne oblasti, podvrženi biljegovini, jer se oprost odnosi samo na račune javnih zavoda, a ne i na račune, koje oni dobivaju (1253—1889.).

Računi su vrhu svota ispod 4 K takodjer podvrženi biljegovini.

Trgovačko pismo, u kojem je bez nabrojenja prodane robe sadržan samo poziv na platež stanovite brojno istaknute svote, ne potпадa biljegovini za račune (1945—1894.).

Note, koje se običavaju davati u trgovinama, svratištima i gostonama, te koje sadržavaju samo brojeve i zbroj ovih ne mogu se smatrati računima

Note, koje ispostavljaju liječnici o njihovim zaostalim pristojbama, ne potпадaju biljegovini za račune, jer liječnik nije ni obrtnik, ni trgovac; ali potvrde namire vrhu primiča njihovih pristojba imadu se biljegovati kao namire (1852—1893. i 594—1904.).

Po odvjetniku za svoga opunomoćitelja izdana takova isprava, u kojoj priznaje, da je od opunomoćitelja preuzeo radi utjeranja stanovite vrijednosti mjenicu ili obveznicu i stanovitu svotu u svrhu namirenja dugova, koji terete njegovoga opunomoćitelja (734—1906.), nadalje po odvjetniku za svoga opunomoćitelja izdani troškovnici, koji nisu providjeni priznanjem namirenja tražbine, dok nisu predmetom parnice, oprošteni su od biljegovine (1498—1890.).

Pralje se ne mogu smatrati obrtnicima, pa su stoga njihovi računi, u koliko ne sadržavaju potvrdu primiča novca, oprošteni od biljegovine (407—1902.).

Računi, bolete, koje izdaje vlasnik šume o prodanom ogrijevnom drvu sječenom u vlastitoj šumi, kojim potvrđuje primitak kupovnine, imadu se biljegovati kao namire (2181—1896.).

Javnim blagajnama podneseni računi potпадaju samo onda pristojbi po ljestvici II., ako se na njima nalazi i izjava, koja nadomješta namiru pa sve dotle, dok se na njim

ne potvrđuje isplata, imadu se biljegovati kao jednostavni računi 1039 – 1888.); ako pako budu biljegovini podvržene namire podnesene kojoj oblasti samo kao prilozi kojeg podneska, to se onda imadu providiti povrh računske biljgovine i biljegovinom za priloge (9—1884.).

Nadopunjeno se pristojbe tovarnih listova, providjenih sa erarskom biljegovkom na ljestvici II., ne može tražiti naslovom, što je odnosni tovarni list radi isplate vozarine predložen kod javne blagajne (574—1901.).

Računi se vrhu predmeta, koje naruči u uredske svrhe osoba obnašajuća javnu službu, ali na teret paušala, o kojem se mora polagati račun, imadu providiti samo računskom biljegovinom (m. f. 53.869—1894.).

Računi priloženi poštanskim pouzećem na urede i općine, ne imadu se biljegovati po II. ljestvici, jer isplata biva putem pošte, manjka dakle u § 6. zak. članka XXVI. : 1881. propisano svojstvo isprave (u. s. 10.195—1906.).

Ako ti računi potiču od austrijske tvrdke smatraju se kao trgovacko pismo, pa se imadu, ako nisu providjeni austrijskim biljegom, ustupiti nadležnoj austrijskoj finansijalnoj oblasti (u. s. 12.206—1905.).

Tar. članak 77./42.

Razvodi. Isprave se o razvodima, koje sastavljaju posjednici nepokretnina o medjama svoga posjeda, bilježuju od svakoga arka sa 1 K.

Red, podijeljenje tuzemskoga reda ili dozvola, da se smije primiti i nositi inozemski red, molbenice se za to bilježuju od svakoga arka sa 10 K, a dotične povelje od arka 2 K.

Ribarske karte potpadaju biljegovini od 4 K po osobi, a za pomoćno osoblje i radnike ovlaštenika na ribarenje po osobi 1 K (§ 8. zak. čl. XIX. : 1888.).

Tar. članak 78./76.

Rodoslovlja sastavljena ili samo potvrđena po osobama, kojima je povjereno vodjenje matica, potпадaju biljegovini od 1 K tolikoput, kolikogod poroda, vjenčanja ili smrti zasvjedočavaju.

Rodoslovlja sastavljena po sukromnim osobama potпадaju pod pristojbu propisanu za priloge, kad se rabe kao takovi.

Tar. članak 80./12.

Rudarstveni poslovi. Molbe se za podjelbu rudnika, koji se imadu uredovno upisati u rudarske knjige, bilježuju od 1 arka sa 3 K, a molbe za podjelbu vanjske mjeračine (Tagmassen) od 1 arka sa 2 K.

Bezuvjetno su oprošteni od biljegovine statistički iskazi o poslu, službeni radnici, pravila društvene blagajne, pritužbe u poslu pristojba od samorova i od rudarstvene mjerovine, te isprave o podjelbi i dozvoli rudnika kao uredovni otpravci.

Zapisnici se o rudarstvenom razvodu (Freifahrungs-Protocolle) bilježuju od svakoga arka 1 K, a zapisnici su o omedjašenju rudnika (Verlochsteinungsprotolle) prosti u pravilu od pristojbe, nego ako sadržavaju nagodbu između stranaka od svakoga arka 1 K, ako su izvansudbeno sastavljeni zapisnici ob izmjerivanju prepornih medja od svakoga arka 1 K., a takovi zapisnici sastavljeni po sudu od svakoga arka 72 f.

Molba za dozvolu rovidbe (Schurflicenz) za produljenje roka ovakovih dozvola, zatim prijave samorova bilježuju se od svakoga arka 1 K, a molbe za dozvolu raspolaganja sa iskopanom rudom od arka 2 K.

Poslovni su iskazi o samorovima bezuvjetno oprošteni od pristojbe, a isto tako i potvrde rudarstvenih oblasti, da je prijavljen samorov.

Rovidbene se dozvole, ovlastice bilježuju po arku sa 2 K, a isto tako izvaci iz rudarstvenih zemljišnika, kao

što iz svih drugih uredovnih rudarstvenih pisama od svakoga arka 2 K.

Rudarskih dijelova napust, podnesci odnoseći se na napust rudničkih dijelova, kojim se prijavljuje napust, ili da su napuštene dijelove ostali rudarski drugovi preuzeli bilježuju se od svakoga arka sa 1 K.

Sabiranja dozvole izdane od oblasti za oštećenike ili druge čovjekoljubne svrhe nisu predmetom pristojbe; a namire su o sabranim svotama bezuvjetno proste od pristojbe.

Sazivni su razglaši (edikti) prosti od pristojbe, a molbenice se za nje bilježuju po arku sa 2 K.

Stanbina (Quartiergeb), namire se za stanbinu bilježuju po ljestvici II. (tar. čl. 84./86.).

Oklada. Oklada biva tada, kada o kakovom dogodaju, koji je još nepoznat obojim stranama, strane te ugovaraju medju sobom odredjenu cijenu za onoga od njih, koji pogodi u tvrdjenju.

Ako je strana dobivajuća unapred znala ishod, pa je to zatajila drugoj strani, kriva je radi lukavštine i oklada nije tvrda. A gubeća strana, koja je ishod unapred znala, smatra se kao darodavac (§ 1270. o. gr. z.).

Šuma poraba, ugovori se glede toga, ako se poraba neprelazeća granice šumskoga gospodarstva, prenasa na drugoga za stanovitu uporabninu i na stanovito vrijeme, bilježuju kao zakupni ugovori.

Ako se pako prenasa na drugoga uz protučinitbu stambalje krnjnjem sućtu šume, imade se pristojba odmjeriti kao od kupoprodaje pokretnina (str. 81. P. K. od godine 1881.).

Isprava vrhu prenosa drvne sastojine šume potпадa pristojbi po ljestvici III. bez obzira, da li se prenos odnosi na cijelu šumu ili samo na jedan dio šume.

Kupnja sastojbine šume ne može se ni onda kvalificirati zakupom, ako je predmetom ugovora zaliha drva više-

godišnjih sjećina, a kupovnina se plaća u godišnjim obrócima prema razmjeru sjećina (f. u. s. 6413—1893., 8975—1894. i 2142—1896.).

Primjeri: Netko ustupa svoju šumu na 20 godina uz godišnju zakupninu od 2000 K., da se sječe po stanovitom turnusu. Pristojba ide po II. ljestvici.

Netko 200 jutara šume preda tako, da se po volji mogu isjeći sva stabla i da se tlo ima nakon 2 godine predati njemu natrag. U tom slučaju ide pristojba po III. ljestvici.

Tar. čl. 85./21. — Svjedodžbe podvržene pristojbi.

Svjedodžbe su podvržene pristojbi:

a) sve, za koje nije izrično ustanovljena veća ili manja pristojba;

aa) ako ih izdaju državne i municipalne oblasti ili javni uredi po arku sa 2 K.;

bb) ako ih izdaju gradovi, koji nemaju pravo jurisdikcije, zatim općine, zavodi ili sukromne osobe po arku 1 K.;

b) za služinčad, djetiće (kalfe), sluge, nadničare i u opće za sve, koji živu od zasluzbe, ne premašujuće običnu nadnicu, o njihovoј službi, vladanju, o njihovim osobnim svojstvima i odnošajima, razumijevajuć amo i svjedočbe, koje se imaju izdati u slučajevima naznačenim u §§ 104. i 108. obrtnoga zakona (34.025—1884.) od svakoga arka 30 f.;

c) školske i naukovne svjedodžbe, koje izdaju javna učilišta o jednom ili više ispita, položenih koncem poljeća ili godine (izuzam svjedodžbe nabrojene pod sl. e, g), i) tar. čl. 86./22.), te konačne svjedočbe (apsolutorija); zatim polugodišnje svjedodžbe, običajne na sveučilištu o polazenu kolegiju i onda, kada dotični učitelji potvrđuju slušanje više naukovnih predmeta od svakoga arka 30 f.

Školske i naukovne svjedodžbe, kojim se posvjedočava uspjeh više polugodišnjih ili godišnjih ispita ujedno, ali opet

tako da nisu konačne svjedodžbe, potпадaju tolikoputa pod ovu pristojbu, koliko ima polugodišnjih ili naukovnih tečaja (vidi: „učenika prijavne knjige“ i „Gimnazialne svjedočbe“).

Opaska. Svjedodžbe, koje u smislu § 67. obrtnoga zakona izdaju obrtne oblasti naučnicima (šegrtima) iza dovršenja naučnoga odnošaja, imadu se u smislu točke a) bb) providiti biljegovkom od 1 K. za svaki arak (34.025—1884.).

d) Uglavna pisma mešetara, gl. ova;

e) izvaci i svjedodžbe iz zemljišnika, iz popisa sudbenih pologa, po tar. čl. 13./63. od svakoga arka sa 2 K.;

f) prevodi zapriseženih tumača od arka 2 K.;

Opaska. Na mjerilo pristojbe ne upliva ta okolnost, što je svjedodžbu izdala jedna osoba ili više njih.

Opaska. Svjedodžbe, koje izdaju općine o obiteljskim odnošajima pojedinaca imadu se redovito providiti samo sa biljegovkom od 1 K., nu ako u sebi sadržaju i vrijeme poroda, vjenčanja ili smrti, te ako ih je potpisao duhovnik, koji vodi maticu, tada potпадaju i propisjma glede izvatka iz matica (str. 797. P. K. g. 1878.).

Načelo je, da svjedodžbe izdane po višoj oblasti potpadaju i većoj biljegovini. Za to ide na svjedodžbe državnih i municipalnih oblasti 2 K., a na općinske svjedodžbe 1 K.

Općinske svjedodžbe priložene molbi podvrženoj biljegovini, u kojoj se moli ponovno podjeljenje već prije obnasanog vojničkog čina (959—1887.), kao i liječničke svjedočbe izdane u svrhu, da se tko primi u vojničko odgojilište nisu oproštene od biljegovine, jer su i same molbe podvržene biljegovini (964—1887.).

Općinske svjedodžbe o obiteljskim odnošajima pojedinaca, makar bile potpisane i po dušobrižniku, koji vodi matične knjige, nu u kojim svjedodžbama nije istaknuto vrijeme rodjenja, vjenčanja ili smrti, ne potпадaju biljegovini ustanovljenoj za matične izvatke (1586—1890.).

Tar. članak 86./22. — Svjedodžbe proste od pristojbe.

Svjedodžbe su proste od pristojbe:

a) o siromaštvu u opće.

One se mogu priložiti nebiljegovane i podneskom podvrženim biljegovini;

b) koje se izdaju, da tko dobije ubošku podvorbinu ili da bude besplatno primljen u bolnicu, radjaonicu, nahođište i u opće u kakov dobrotvorni zavod, namijenjen opskrbi siromaha bez zaslужbe i uzdržavanju i odhranjivanju njihove djece dotle, dok se ne upotrijebe za drugu svrhu: uvjetno oproštene;

c) svjedodžbe o budorednosti, imatku i zdravlju takovih osoba, koje namjeravaju uzeti nahode (Findling) na hranu, samo su za ovu svrhu uvjetno oproštene;

d) svjedodžbe o coravljenju i prebivanju, da se dobije putni list ili domovnica, samo su za ovu potrebu uvjetno oproštene;

e) svjedodžbe o položenim ispitima u početnim i pučkim ucionama „amo razumijevajuć i svjedodžbe, koje izdadu učione obrtnih naučnika (40.608—1884.), isto tako u građanskim i malim realkama, nadalje diplome izdane o usposobljenju za učitelja na pučkim i građanskim školama, bezuvjetno su oproštene;

f) svjedodžbe liječnika, kojim se opravdavaju učenici, što su izostali iz škole, samo su za ovu porabu uvjetno oproštene;

g) o polazenu su vjerozakonskoga nauka u opće bezuvjetno oproštene;

h) svjedodžbe, izdane bogoslovcima o položenim ispitima iz kateketike i pedagogike, bezuvjetno su oproštene;

i) svjedodžbe, izdane zaručnicima o obuci u vjeronauku, bezuvjetno su oproštene;

k) svjedodžbe, da je tko prijavio prelaz s jedne vjeroispovijesti na drugu, bezuvjetno su oproštene;

- l) svjedodžbe o cijepljenju boginja (§ 3. zak. čl. XXII. : 1887.) bezuvjetno su oproštene;
- m) svjedodžbe, koje zahtijeva kakova oblast ili ured sa zdravstvenoga obzira uredovne porabe radi onda, kada se rabe u tu svrhu, uvjetno su oproštene;
- n) svjedodžbe, koje moraju pokazati oni, koji beru od države ili općine javnu ili sukladnu mirovinu, ili od dobrotvornih zavoda bud pod kojim imenom prihod za uzdržavanje ili ubožku podarbinu, da dokažu one okolnosti od kojih odvisi uživanje toga prihoda, kada se u tu svrhu rabe, uvjetno su oproštene;
- o) svjedodžbe o životu, da se mogu podignuti kamati od državnih zadužnica, kada se u tu svrhu rabe, uvjetno su oproštene;
- p) svjedodžbe o ispunjenoj dužnosti čitanja mise, koje se za to izdaju, da se uslijed njih izruči dotični prihod, bezuvjetno su oproštene;
- q) svjedodžbe, koje moraju javne oblasti ili općine priložiti svojim računima, u koliko obavljaju javne poslove, bezuvjetno su oproštene;
- r) takove zaporce, koje se po posebnim propisima iz obzira kontrole ili ovjeridbe imadu uredovno napisati na pojedine isprave, bezuvjetno su oproštene;
- s) svjedodžbe, koje se pišu na račune ili protunamire, sloveće ob izvršbi ugovorenih činidba za oblasti, općine ili javne zavode, o kakvoći tih činidba ili o ispunjenju ugovorenih uvjeta; a izdaju se toga radi, da podhvatnici postići mogu podmirbu svojih tražbina, ako se te svjedodžbe ne upotrebljavaju u drugu, nego u ovu svrhu, uvjetno su oproštene;
- t) razmjernice su uvjetno oproštene, dok se ne upotrebjavaju kao prilozi kod suda ili inih ureda;
- proste su od pristojbe iskaznice, kojim se potvrđuje na temelju § 38. zak. čl. XX. : 1883. o lovu zakonita nabava divljači (okr. m. f. br. 56.624—1883.), zatim iskaznice, koje se imadu ispostaviti na temelju § 18. istoga zakona u svrhu otpremanja divljači, ustrijeljene unutar

zabranjenog vremena na ogradjenim mjestima (okr. m. f. 74.525—1887.).

Molbenica je za izdanje vjedodžbe siromaštva oproštena od biljegovine (br. 93 1898.).

Svjedodžbe, koje izdavaju općinska poglavarstva u svrhu, da stranka može podići od osiguravajućeg društva odštetu u slučaju požara, o nevinosti dotičnika, t. j. o tomu, da ni on ni članovi obitelji nisu skrivili požar, temeljem točke u) proste su od biljegovine (m. f. 85.489—1901.);

u) izvaci iz matica krštenih, rodjenih, vjenčanih, preminulih ili dotične svjedodžbe (obiteljske izvjesnice), kada ih zahtijevaju inostrane vlasti putem državnih poslaništva uz uzajamno postupanje, dok se u inozemstvu upotrebljuju, uvjetno su oprošteni;

izvaci „koji budu priloženi molbi radi rješenja, od redovite vojne (domobranske) službe na temelju zakonitih razloga (§§ 31., 32., 33. i 34. zak. čl. VI. : 1889.), ili koji budu priklopljeni molbi vojnika (domobranaca) dopusnika radi ženidbene dozvole, ili se prilože prijavi, koja se mora podnijeti u svrhu vojničke očevladnosti (n.'m. f. 84.874—1891.);

koji se ureda radi izdaju za uredovne svrhe na zamolbu kr. sudbenih stolova i sudova, štitničkih oblasti i na zamolbu kr. javnih bilježnika, kada ovi postupaju na temelju § 37. zak. čl. XVI. : 1894., konačno na zamolbu općinskih bilježnika (nu kod ovih potonjih samo u koliko to mole na temelju § 19. zak. čl. XVI. : 1894. i samo glede rođenja malodobnika) i to samo dotle, dok se rabe u spomenutu svrhu, uvjetno su oprošteni (str. 794 P. K. g. 1878. i str. 644 P. K. g. 1879.);

koji su ureda radi potrebiti kod raspravljanja nadležnosti redarstvenih i inih javno-upravnih poslova, te ih podžupan, gradonačelnik ili kotarski predstojnik pribavi putem uredovne zamolbe, koji se zahtijevaju po financijalnim oblastima i uredima u svrhe odmjeranja pristojba za uredovnu porabu (P. K. 1883. str. 426), uvjetno su oprošteni;

izvaci iz matica izdani u svrhu sklapanja braka (§ 50. zak. čl. XXXIII. 1894.);

svjedodžbe (potvrde), koje ima izdati gradjanski činovnik, koji je posredovao kod sklapanja braka o tom, da je brak sklopljen (§ 62. zak. čl. XXXIII. : 1894.);

svjedodžbe o upisu još nekrštene djece u maticu, ako su izdane isključivo za porabu kod krštenja; nadalje kratke svjedodžbe (potvrde) o upisu u maticu umrlih, izdane u svrhu porabe kod ishodjenja pokopa (nap. m. nut. posala 80.000—1906. §§ 82. i 130.);

izvaci iz matica, obiteljske izvjesnice, župničke svjedočbe, kao što i svjedodžbe voditelja državnih matica, koje su uslijed zak. članka XXXIII. : 1894. nužne uz svjedodžbe župnika, odnosno mjesto ovih, kada se predoče ili budu priklopljene kojem zapisniku tečajem postupka o osnivanju gruntovnih uložaka (§ 14. zak. čl. XV. : 1900.);

zabilježba ispravaka upisa u matičnoj knjigi na primjerku matičnog izvadka, što no se nalazi u rukama stranke, oproštena je od biljegovine.

Ova se odredba ne proteže na dopunjjenje matičnog zvatka sa sadržajem maticice, što mu je u istu naknadno unešen (§ 16. zak. čl. XXXVI. : 1904.).

Opaska. Voditelji su matica dužni na prosto od biljegovine izdane izvatke ili svjedodžbe uz oznaku broja uredovne zamolbe, uvijek točno naznačiti svrhu, u koju su izdane, a oblasti, koje su ih zamolile, dužne su u uredovnu svrhu zamoljene izvatke matica (obiteljske izvjesnice) uvijek čuvati u vlastitoj pismohrani i ne smiju pod nikakovim uvjetima izdati takove strankama;

v) u inozemstvu izdane svjedodžbe, ako već inače ne spadaju medju iznimke ovoga članka, doklegod se ne rabe uredovno; bezuvjetno su oproštene,

x) svjedodžbe o službi i vladanju, koje su uredovno upisane u putne i služinske knjige, uvjetno su oproštene;

y) svjedodžbe o zdravlju rogate marve i drugih preži-

vača, kojih je izdavanje zakonom određeno (§ 17. zak. čl. XXV. : 1875.), isto tako i one svjedodžbe, koje su nahrbćene na biljegovanim erarialnim bjelicama marvinskih putnika u tu svrhu, da se iskaže prenos prava vlastništva na kupca živinčeta;

z) liječničke svjedodžbe, koje se zahtjevaju za dokaz bolesti na službovanje pozvanih pričuvnika ili na dopustu bivših vojnika i domobranaca (nar. m. financija br. 32.863 ex 1876.).

aa) Svjedodžbe, koje su izdala općinska poglavarstva za uredovnu porabu političkih oblasti takovim osobama, koje žele stupiti u službu i to u svrhu, da im se na temelju takovih svjedodžba mogu izdati zakonito propisane knjige za služinčad (nar. m. fin. br. 47.238 ex 1877.).

Štitničke su poslovnice, tutorski dekreti bezuvjetno oprošteni od biljgovine.

Liječničke su svjedodžbe, koje služe za opravdanje izostanja sa kontrolne smotre, oproštene od biljgovine (1195—1888),

Pod tekućim računom (*conto corrente*) razumijeva se takovo javno ili muče utanačenje, postojeće medju dvjema osobama, da će si iste za trajanje stanovitog vremena u pogledu sklopljenih pravnih poslova uzajamno na taj način pružiti vjeresiju, da će izminućem vremena, ustavljenoj za obračunanje, ona razlika, koja nastane uslijed odbitka svih u nerazdjelivu cjelinu stopljenih dugovnih stavaka od svih u nerazdjelivu cjelinu stopljenih tražbinskih stavaka sačinjavati jedinstvenu tražbinu (saldo) jedne ili duge stranke. Odnošaj tekućeg računa traje jedno stanovito odredjeno vrijeme te se uzajamno dugovno stanje ima povremeno dovesti na čistac, te posljedak ovoga uzeti u obračun. (tar. čl. 87/58 toč. 1.).

Učenika (djaka) prijavne knjižice nisu podvržene pristojbi.

Upis se u prijavnik na sveučilištima običajnih svjedodžaba o slušanju predavanja (kolegija) bilježuje od svakoga arka pojedinih polugodišnjih upisa sa 30 f.

Udjele (pomanji darovi) kao i namire o njima bezuvjetno su oproštene od pristojbe. (tar. čl. 89./17.)

Tar. članak 92/46.

Uredovni se otpravci:

1. Koje izdaju oblasti ili javni uredi o podjelenju koje slobotine, prava ili povlastice, koja se ne temelji na naslovu sukromnoga prava ili o priznanju kakove sposobnosti, bilježuju po svakom arku sa 2 K.

2. Dvogubke se naznačenih pod 1. otpravaka bilježuju bez iznimke po svakom arku sa 2 K.

3. O druge se vrsti pristojbi podvrženim uredovnim otpravcima, kao što su prepisi, osude, odluke, zapisnici, otpravci kr. javnih bilježnika itd. govori u posebnim članima tarife.

4. Svi su ostali uredovni otpravci, koji se ne mogu smatrati kao isprave, niti kao svjedodžbe niti kao uredovni prepisi, prošti od pristojbe, nego ako se upotrebljavaju kao prilozi, potpadaju za ove određenoj biljegovini.

Uredovna su dopisivanja t. j. pisma, koja uredovno pišu oblasti, uredi u uredovne svrhe jedan drugomu, makar raspravljalja poslove sukromnih stranaka bezuvjetno oproštena od pristojbe.

Proste su od biljegovine molbenice činovnika pozavnoga u vojništvo za nuždan dopust (800—1887.), činovnika za putni predujam (m. f. 79.210—1896.) kao molbenice, koje sadržavaju uredsko izvješće.

Isto je tako oprošteno od biljegovine izvješće suda nekoga vještaka 18.970—1894.), ili pozvanog svjedoka, da u određeno vrijeme ne može doći na očevid, odnosno preslušavanje svjedoka (399—1902.) nadalje onaj podnesak, u kojem svjedok moli, da bude preslušan kod onoga suda na području kojega obitava, jer se ovo odnosi samo na mogućnost vršenja gradjanske dužnosti, primjereno odredbama § 198 zak. čl. L IV: 1868. (307—1901.).

Molbenice, kojim se moli primljenje u kadetsku školu, oproštene su od biljegovine, jer kadetske škole sa-

činjavaju četne škole, te je na taj način primiče u kadetsku školu iste kreposti kao i unovačenje u vojsku (m. f. 16.995—1889. tar čl. 94/57.).

Zaklade. Isprava izdana o kakovoj zakladi (zakladni list) bilježuje se od svakoga arka sa 1 K. (Tar. čl. 97/4.).

Opaska. Baštine, zapisi i darivanja namjenjena znantstvenim svrhama javne nastave i javnog dobrotvořja prosta su od pristojbe i biljegovine (§ 21. zak. član. XXIII. : 1868.).

Medju javne nastavne se zavode broje prema naredbi m. f. br. 4211 ex 1881 akademije znanosti i umjetnosti, nar. muzeji, nar. kazališta, sve više, srednje i niže javne učione, bez razlike vjere seminariji, lyceji, potonji i onda, ako dijelom i uz plaću primaju pitomce.

Javno dobrotvorni su zavodi i inštitucije: bolnice nadočista, siročića, ubožića, ludnice, zavodi za gluhonijeme i slijepce, pripomočna društva i u obće zavodi, kojima nije svrha dobitak, već pružanje pomoći nesretnicima, nadalje još umjetnička, gospodarska, vatrogasna i slična društva.

Ne uživaju oprosta crkve, ina kazališta itd.

Kad se pojavi dvojba glede toga, pripada li oprost od pristojbe ili ne, odlučuje u zadnjoj molbi upravno sudište.

Založne su cedulje, ako vrijednost zaloge ne dostiže 4 K., proste od biljegovine (tar. čl. 99/103), ako vrijednost iznaša ravno 4 K., potпадaju pristojbi 1678—1891.).

Pristojbene ljestvice I., II. i III.

Kada je uveden prvi bilegovni zakon, postojale su samo ljestvice I. i II., koje su godine 1858. počamši od 1. studenoga samo u toliko promijenjene, da je srebrni novac proračunan u austr. vrijednost. Od 1. lipnja 1859. udaren je 25% namet.

Tako je ostalo do 1. siječnja 1863., kada su naime kod prve ljestvice temeljem pristojbe služeće svote za 25% snižene, a pristojbene stavke pridržane. Ujedno je uvedena i ljestvica III. sa 25% izvanrednim nametom.

Ljestvica je prva podvrgnuta iznovičnoj promjeni g. 1864.

Ljestvica je druga ostala nepromijenjena sve do 1. ožujka 1869., koje je godine stopljen izvanredni namet sa pristojbom u jednu svotu

Ljestvica je druga i treća ostala do danas nepromijenjena. Ljestvica je prva povišena § 3. zak. čl. XXVI. : 1881. prema mjeri u Cislajtaniji valjane ljestvice I.

Kod svake stavke ljestvice prve odgovara 10—100 strukom iznosu svote 10—100 struka pristojba, tako n. pr.

od 900 K iznaša pristojba 60 f.

„ 9 000 „ „ „ 6 K.

„ 90.000 „ „ „ 60 „

„ 900.000 „ „ „ 600 „

Isto valja u ljestvici II. počevši sa 800 K. i u ljestvici III. počevši sa 400 K.

Pristojba je po ljestvici III. dvaput tolika, kao ona po II. ljestvici.

Skrižaljka postepene biljegovine
za izračunanje biljegovine, pripadajuće od isprava i rastuće
prema vrijednosti.

Ljestvica I. (§ 3. zak. čl. XXVI. : 1881.)							Pristojba	
							K.	f.
do	150	K.	.	.	.	.	.	10
preko	150	do	300	K.	.	.	.	20
„	300	„	600	„	.	.	.	40
„	600	„	900	„	.	.	.	60
„	900	„	1.200	„	.	.	.	80
„	1.200	„	1.500	„	.	.	.	1 —
„	1.500	„	1.800	„	.	.	.	1 20
„	1.800	„	2.100	„	.	.	.	1 40
„	2.100	„	2.400	„	.	.	.	1 60
„	2.400	„	2.700	„	.	.	.	1 80
„	2.700	„	3.000	„	.	.	.	2 —

i tako dalje od svakih 3000 K. ima se platiti za 2 K. veća pristojba, dočim se iznos ispod 3000 K. uzima kao potpunih 3.000 K.

Kod svota se preko 3.000 K. može izračunati pristojba po ljestvici I. tako, da od hiljadica niže brojke odrežemo, preostalu svotu dijelimo sa 3, pa ako na koncu resultira ostatak, ili nisu samo 0-0 (nule) odrezane, kvocient povišimo za 1. Dvostruki umnožak ovoga procenta daje pristojbu.

Primjer: Od 918.005 K. 50 f. pristojba iznaša po I. ljestv. 614 K.

Izračunanje: $918.006 \cdot 50 : 3 = 306 + 1 = 307 \times 2 = 614$ K.

Po prvoj se ljestvici bilježuju mjenice, doznačnice trgovaca itd.

Ljestvica II.								Pristojba	
	do	40	K.	.	.	.	.	K.	f.
preko	40	„	do	80	K.	.	.	—	14
„	80	„	„	120	„	.	.	—	26
„	120	„	„	200	„	.	.	—	38
„	200	„	„	400	„	.	.	1	64
„	400	„	„	600	„	.	.	1	26
„	600	„	„	800	„	.	.	2	88
„	900	„	„	1.600	„	.	.	5	—
„	1.600	„	„	2.400	„	.	.	7	50
„	2.400	„	„	3.200	„	.	.	10	—
„	3.200	„	„	4.000	„	.	.	12	50
„	4.000	„	„	4.800	„	.	.	15	—
„	4.800	„	„	6.400	„	.	.	20	—
„	6.400	„	„	8.000	„	.	.	25	—
„	8.000	„	„	9.600	„	.	.	30	—
„	9.600	„	„	11.200	„	.	.	35	—
„	11.200	„	„	12.800	„	.	.	40	—
„	12.800	„	„	14.400	„	.	.	45	—
„	14.400	„	„	16.000	„	.	.	50	—

Po ljestvici se drugoj plaća kod iznosa preko 16.000 K. od svakih dalnjih 800 K. više za 2 K. 50 f.; iznos se ispod 800 K. uzima kao potpunih 800 K.

Ljestvici drugoj potpadaju nabavne pogodbe, uporabni ugovori, od šteta za pokućstvo, nagode, gradjevni ugovori, ugovori glede uživanja šuma, namire od beriva, milostinje, dnevima, računi kao namire itd.

Ljestvica III.								Pristojba	
								K.	f.
do	20	K.	.	.	.	.	.	—	14
preko	20	"	do	40	K.	.	.	—	26
	40	"	"	60	"	.	.	—	38
	60	"	"	100	"	.	.	—	64
	100	"	"	200	"	.	.	1	26
	200	"	"	300	"	.	.	1	88
	300	"	"	400	"	.	.	2	50
	400	"	"	800	"	.	.	5	—
	800	"	"	1.200	"	.	.	7	50
	1.200	"	"	1.600	"	.	.	10	—
	1.600	"	"	2.000	"	.	.	12	50
	2.000	"	"	2.400	"	.	.	15	—
	2.400	"	"	3.200	"	.	.	20	—
	3.200	"	"	4.000	"	.	.	25	—
	4.000	"	"	4.800	"	.	.	30	—
	4.800	"	"	5.600	"	.	.	35	—
	5.600	"	"	6.400	"	.	.	40	—
	6.400	"	"	7.200	"	.	.	45	—
	7.200	"	"	8.000	"	.	.	50	—

Po trećoj se ljestvici plaća kod iznosa preko 8.000 K. od svakih dalnjih 400 K. više za 2 K. 50 f., iznos se ispod 400 K. uzima kao potpunih 400 K.

Ljestvici trećoj potpadaju kupoprodajni ugovori o pokretninama, dražbeni zapisnici o pokretninama, nabavne pogodbe, gradjevni ugovori, prodaja šuma (stabala), službovni ugovori itd.

Kratice.

Broj i godina označuje načelno rješenje financijalnog upravnog sudišta, koje je obstojalo od godine 1884. do

konca godine 1896., a načelna rješenja teku od broja 1 do 2.195.

Rješenje sadanjeg općeg upravnog sudišta ili bolje fin. odsjeka upravnog sudišta slijede od godine 1897. do konca godine 1907. pod brojevima 1 do 749.

u. s. = upravno sudište; f. u. s. = financijalno upravno sudište; P. K. = znači magjarski Pönzügyi Közlöny t. j. financijalni naredbenik; F. V. = znači hrv. Financijalni Vijesnik; n. (o.) m. f. = naredba ili okružnica ministra financija, n. (o.) m. trg. = naredba ili okružnica ministra trgovine; n. (o.) p. = naredba ili okružnica ministra poljodjelstva; zak. čl. = zakonski članak; tar. čl. = tarifni članak; K. = kruna; f. = filir.

† Ivan Grčević,
rač. savjetnik kr. zemalj. vlade

„Procjenbeni je elaborat sastavni dio kupoprodajnoga ugovora“.

(Jedna vrlo važna i zanimiva načelna rješidba).

J. P. iz M., trgovac drvom, kupio je na javnoj pismenoj dražbi 946 hrastovih stabala od zemljische zajednice P. (Radilo se o stablima pretežno pašnjačkog karaktera, t. j. o stablima granatima, kratkoga debla, široke krošnje, te u mladosti oštećivanima).

Dražbeni čin bude po kr. zemaljskoj vlasti odobren.

Dražbeni uvjeti, koji zastupaju kupoprodajni ugovor, sađržavali su — medju inim ustanovama — slijedeće utanadžbe.

§ 1. „Zemljische zajednica P. na temelju zaključka skupštine ovlaštenika od 14. svibnja 1910., zastupana po . . . . . prodaje putem pismene ponudbene dražbe 946 hrastovih stabala, naznačenih u sastavni dio ovih uvjeta sačinjavajuće m. oglasu i procjenbenom elaboratu, a nalazeći se u šumskom predjelu Čitluk“.

§ 2. „Prodaja se obavlja na panju bez naknadne premjerbe, a prodaje se samo u tehničke svrhe sposobno drvo, koje se mora na licu mjesta izraditi, dočim ogrijevno drvo ima kupac ostaviti u šumi na raspolaganje zemljische zajednici P.“

Kao ogrijevno drvo smatra se deblovina i grane ispod dvadeset i četiri centimetra promjera, kao i svi otpaci naveoeni u § 31.“

§ 31. „Kupac ima pravo samo na tehnički uporabive dijelove kupljenih stabala, dočim su svi samo za

ogrijev sposobni dijelovi stabala, ogranci, otrazine, izresci i svi otpaci, vlasnost prodavaoca, te ih je kupac dužan ostaviti u šumi.

Naročito kupac ne smije izradjivati: Gorivo i gule za proizvodnju tanina".

Dne 22. studena 1915. bude prodajni objekat dostalcu u naravi predan, a primopredajni zapisnik i procjenbeni elaborat po dostalcu odnosno njegovom opunomoćeniku potpisani.

Kako je međutim ratno stanje vanredno podiglo konjunkturu u taninskome drvu, pokušao je dostalac, ne bi li kako obišao onu ustanovu dražbenih uvjeta (§ 31.), prema kojoj mu je izričito zabranjena bila proizvodnja taninskoga drva. U tu je svrhu već od kolovoza 1915. salijetao dostalac prodavaoca pismima, e bi mu ovaj dozvolio izradu taninskoga drva (naravno bez ikakve posebne nadoplate), dok mu konačno sva njegova korespondencija nije dosegla kulminaciju u pismenoj prijetnji prodavaocu, da on i tako može „stablo izvući iz šume pa onda iz njega gule izradjivati“.

Iz ovoga postupka dostalčeva jasno je dakle izbjijala njegova nakana. On je išao za tim, kako bi pod firmom tehnički uporabivoga drva, a naročito u formi trupaca — nastojeći, da što bolje izradi povremenu, ratnim stanjem pogodovanu, konjunkturu — izvezao pored tehničkoga i što više taninskoga drva.

Kad je dostalac otpočeo sa izradom stabala, on je svoju naknu odnosno prijetnju počeo i ostvarivati, te je čitavo deblo do 24 cm. promjera na tanjem kraju dao jednostavno srezati na „trupce“, ne pitajući mnogo, da li ti trupci odgovaraju postojćem trgovackom običaju, naročito u nas običajnim uzansama i nemareći za njihovu faktičnu tehničku uporabivost.

Dostalac je dakle počeo da izradjuje takove drvne sortimente (prema oznaci i shvaćanju kupćevu-„trupce“), kod kojih procenat tehnički uporabivoga drva bijaše tako minimalan, da su troškovi izrade tih tobožnjih trupaca i njihovoga dovoza do pilane stajali u tako velikom nerazmjeru prema vrijednosti, izbijenoj iz tih „trupaca“, da je njihova uporabivost u tehničke svrhe bila upravo fiktivna. Kako je kupac u takove „trupce“ svrstao i srezao i takove dijelove debla, koji su u srcu bili truli te puni debelih dijelom nezdravih grana, tako da je kupac mogao iz njih izbiti dvadeset, a možda i samo deset postotaka tehničkih uporabivoga drva, bilo je posve očito, da će na takav način u tim „trupcima“ kupac za svojih dvadeset, odnosno deset postotaka tehnički izrabivoga drva izvesti iz šume osamdeset odnosno devedeset posto goriva (u obliku otpadaka), koje bi glasom § 2. i 31. dražbenih uvjeta imalo da ostane na raspolaganje zemljишnoj zajednici P. kao prodavaocu.

Naravno, da je takav postupak nemilo morao djelovati, na prodavaoca, koji je — uslijed veoma znatne potrebe svojih ovlaštenika na ogrijevu — morao da budno bdiće nad svojim pravom na ogrijevno drvo, koje mu je bilo osigurano paragrafom drugim i trideset i prvim dražbenih uvjeta.

Tako je konačno došlo izmedju prodavaoca i kupca do prijepora o tome, kako se imadu razumijevati i tumačiti § 2. alineja 1. i § 31. dražbenih uvjeta, koji zastupaju kupoprodajni ugovor, glasom kojih se „prodaje samo u tehničke svrhe sposobno drvo, koje se mora na licu mjesta izraditi“, odnosno glasom kojih imade „kupac pravo samo na tehnički uporabive dijelove kupljenih stabala?“ Nastalo je pitanje, imadu li se pod oznakom „u tehničke svrhe sposobno drvo“, odnosno „tehnički uporabivi dijelovi stabla“ razumijevati samo oni drvni sortimenti, koji su izrično naznačeni u procjenbenom elaboratu, sačinjenom na podlozi ustanova običajnih uzansa, glasom kojega je ustanovljena isčićna cijena za sam dražbeni čin, te koji (elaborat), potpisani po prodavaocu i dostalcu, odnosno njegovom opunomoćeniku, sačinjava sastavni dio ugovora, ili se rečene oznake imadu tumačiti posve slobodno i bez ikakova obzira na procjenjeni elaborat i ustanove u trgovini drvom običajnih uzansa?

Prvi pokušaj nagode, kojemu bijahu — na predlog dostača — prizvana četiri šumarska vještaka, ostade bez uspjeha, jer mnijenja vještaka glede tumačenja pojma „u tehničke svrhe sposobnoga drva“ ne bijahu suglasna.

Prodavaoc, zemljija zajednica P., u misli, da je pravo na njenoj strani, odlučila je, da prije nego li se upusti u sudbeni proces, sasluša pravorijek svoje vrhovne nadzorne vlasti, pa je putem pretpostavljenih oblasti predložila čitavu stvar kr. zemaljskoj vladi.

Nadležnoj kr. kotarskoj oblasti u P. stiglo je putem županijskog upravnog odbora u P., od kr. zemaljske vlade, odjela za narodno gospodarstvo pod brojem IV.—550./1916. od 15. ožujka 1916. ovo vrhovno rješenje, koje radi njegove važnosti ovdje u cijelosti donosimo.

Broj: IV.—550/1916.

Predmet: P. trg. z. z. prodaja hrastovih stabala. Spor sa J.P., drvotršcem. Na broj 190/u. o. od 5./II. 1916.

Upravnomu odboru županije požeške

u

P.

U rješenju gornjega izvještaja u predmetu spora izmedju z. z. trgovista P. i drvotršca J. P. iz Ž. otpisuje kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljska vlada, odjel za narodno gospodarstvo, saslušavši mnijenje kr. državnog nadodvjetništva, što slijedi:

J. P. je već u ponudi svojoj od 16. siječnja 1914. izričito naveo: „Dražbeni uvjeti su mi poznati i iste u cijelosti prihvaćam“.

U § 1. dražbenih uvjeta naročito je rečeno, da je procjenjeni elaborat sastavni dio uvjeta, odnosno kupoprodajnog ugovora.

Taj kupoprodajni ugovor je J. P. i osobno potpisao, te je po

tom po §§ 861. i 884. o. g. z. suglasnom voljom stranaka nastala pismena pogodba, koja veže stranke u cijelosti.

Izjava J. P. dana u zapisniku od 18. prosiaca 1915., da je svoju ponudu stavio temeljem procjene, što ju je sačinio prema svojim trgovačkim potrebama, bez obzira na procjenbeni elaborat, nije uvaživa, obzirom na gornji kupoprodajni ugovor, kao i okolnost, da je S. M. kao punomoćnik kupčev prije predaje stabala potpisao procjenbeni elaborat.

Ustanova §§ 2. i 31. ugovora imadu se tumačiti u svezi sa procjenbenim elaboratom, te po tom isti pobliže označuje, što se ima smatrati pod izrazi: „u tehničke svrhe sposobno drvo“ i „kupac ima pravo samo na tehničko uporabive djelove kupljenih stabala“.

Nu sve kada taj procjeobeni elaborat ne bi bio sastavni dio kupoprodajnog ugovora, to bi i onda za slučaj spora medju kontrahentima, što se ima smatrati „u tehničke svrhe sposobno drvo“, imalo se to pitanje riješiti u smislu § 1. i 264. trg. zakona u pomanjkanju zakonskih ustanova po trgovačkom običaju.

Pošto po kupcu izradjene neke partie drva, po izvještaju kr. kotarske oblasti imaju i 80% nezdravog drvlja, dakle nedvojbeno preko običajne dopustive mjere, da se drvo smatra zdravim za tehničku uporabu, pošto se kupac nije držao ni procjenbenog elaborata glede pitanja, što se ima smatrati tehničkim, a što gorivim drvom, to bi i po gore spomenutom mnenju, kupac na štetu zemljišne zajednice postupao, kad bi izvezao sve drvo, koje se po njegovom shodačanju ima smatrati tehničkim drvljem.

U § 32. ugovora predviđeno je, koje posljedice stižu kupca, ako bi izradjivao ili izvezao zabranjene dijelove stabala, naime da je dužan za svaki kubični metar platiti otstetu od 20 K. Prema tome neka zemljišna zajednica kod suda u P. predala molbu za predtečni očevid sa vještaci u svrhu ustanovljenja, da je kupac izradjivao i nedozvoljene dijelove stabala, kao i u svrhu ustanovljenja, koliko kubičnih metara iznosi ta nedozvoljena izradba.

Toj molbi neka se priklopi: dražbene uvjete zastupajuće kupoprodajni ugovor od 13. lipnja 1914., procjenbeni elaborat kao sastavni dio ugovora i napokon odnosnu korespondenciju kupčevu spomenuto u izvješću kr. kotarske oblasti u P. od 25. studenoga 1915. broj 18.391.

Nu prije toga treba nastojati ovaj spor najuspješnije riješiti putem dobrovoljene nagode.

U Zagrebu, dne 15. ožujka 1916.

Za bana:
Žepić v. r.

Temeljem ovoga rješenja ponovno je pokušana nagoda, koja je i uspjela, te je dostalac za nepripadno izradjivane sorte platio prodavaocu otstetu u iznosu od $\frac{1}{4}$ čitave kupovnine i ostavio mu na raspolaganje 40 kupljenih, a ne posjećenih stabala.

Priopćio:
Dr. Aleksandar Ugrenović,
kr. kotarski šumar.

Osobne vijesti.

Imenovanja. Ban kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije imenovao je apsolventa kr. šumarske akademije zagrebačke Maksu Fischera, privremenim kr. šumarskim vježbenikom sa sustavnom pripomoći, u opsegu kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, a geodetu XI. činovnog razreda Ljudevita Šestaka, geodetom u X. činovnom razredu sa sustavnim berivima, obojicu kod gradiške imovne općine.

Umro. † Josip Bujan, kot. šumar gradiške imovne općine, upravitelj kot. šumarije u Banovojarugi, umro je nakon duge i teške bolesti u Zagrebu dne 15. listopada 1916. u 40. godini života, ostaviv iza sebe ozalošćenu suprugu i jedinca sina.

Umro † Petar Kovač. Dne 29. rujna 1916. pao je na talijanskom bojnom polju Petar Kovač, kotarski šumar gjurjevačke imovne općine, upravitelj šumarije u Goli i poručnik u pričuvu.

Pokojnik se rodio 1882. u Zamostu kraj Čabra. Pučku školu svršio je u Plešcima, a gimnaziju na Sušaku, gdje je položio i maturu. — Prirodne krasote gorskog kotara bile su sigurno uzrokom, da se je posvetio zelenoj struci, kako bi kroz cijeli svoj život, vršeći dužnosti, mogao uživati, motreći nepregledno blago prirode. — Svršivši kr. šumarsku akademiju u Zagrebu, dne 26. srpnja 1906., stupio je u službu kod gjurjevačke imovne općine, te je dekretom od 22. srpnja 1907. imenovan šumarskim vježbenikom. — Državni ispit za samostalno vodjenje šumskog gospodarstva položio je dne 29. listopada 1909. — Dekretom od 5. prosinca 1910. imenovan je šumarskim pristavom u XI. činov. raz., a dekreton od 19. ožujka 1912. imenovan je kot. šumarom u X. činov. raz. — Od 1. listopada 1907. do 1. ožujka 1912. bio je dodijeljen taksaciji, gdje je mnogo radio na predradnjama za sastav gospodarstvenih osnova sa podpunim uspjehom. — Naredbom od 1. ožujka 1912. bijaše mu povjerenja uprava golske šumarije, za koju se je, koli vanjsku, toli unutarnju upravu, spretnim i vrstnim pokazao.

Kad je buknuo rat stupio je Kovač u službu kod 96. pješ. pukovnije, kao kadet u pričuvu. Borio se je na ruskom ratištu skoro godinu dana, gdje je odlikovan velikom srebrnom kolajnom za hrabrost i previšnjim pohvalnim priznanjem, te bio promaknut na čin zastavnika, a poslije poručnika u pričuvu. Čim je navijestila Italija rat našoj monarhiji, bila je premještена 96. pukovnija na talijansko bojno polje, a s njom i Kovač. Tu se je borio vjerno za kralja i domovinu, sve dok ga nije sruvnilo neprijateljsko tane sa zemljom. Par dana nakon njegovog pada bio je promaknut na čast nadporučnika.

Petar Kovač je bio idealan činovnik, kojemu je najmilije bilo vršiti dužnosti, poštivati starije, sebi jednake i mlađe kolege svoje struke, a i ostalih struka, radi česa si je znao svagdje pribaviti prijatelja i štovatelja. Pokojnik je bio otac familije, koju je nada sve ljubio, i u kojoj je nakon izvršenih službenih dužnosti najradje tražio odmora i zabave. Ostavlja iza sebe ozalošćenu suprugu i dva nejaka sina, od kojih jednoga ni vidio nije, jer se je rodio, dok je pokojnik vojevao na bojnome polju. — Slava mu!

P. Škrljac kot. šumar.

Društvene vijesti.

Pripomoćnoj zakladi hrv. slav. šum. društva pristupio je društveni član g. Andrija Perušić, kot. šumar gradiške imov. općine — uplativ 10 kruna.

Literarnoj zakladi hrv. slav. šum. društva darovalo je društveni član g. Andrija Perušić, kot. šumar gradiške imovne općine, 20 kruna.

Literarnoj zakladi priposlaše umjesto vijenca na odar pok. kolege kot. Šumara Petra Kovača, činovnici gospodar. ureda gjurjevačke imovne općine: Eduard Slapničar 20 K, Franjo Fusić 1 K, Mađija Grdinić 6 K, Levin Heisinger 2 K, Petar Škrljac 2 K, Dragutin Cutvarić 1 K, Andrija Puhać 1 K, Stjepan Walter 1 K, Tana-sija Rakijaš 1 K. Ukupno 35 kruna.

Oproštaj!

Sa današnjim brojem predajem uredništvo Šumarskog Lista i Lugarskog Vjesnika u druge, a nadam se i u bolje ruke, u ruke novoizabranoga urednika dra. Andrije Petračića, profesora kr. šum. akademije zagrebačke.

Ostavljajući ovo mjesto, na koje me je prije pet godina postavilo povjerenje bivšega odbora hrv. slav. šum. društva, zahvaljujem se koli tome odboru na iskazanom mi povjerenju, toli i mojim milim suradnicima, koji su svojom suradnjom omogućili, da gore spomenuti listovi, unatoč sadanjih ratnih prilika i pomanjkanja suradnika, nisu prestali izlaziti.

Da li sam i koliko sam za vrijeme moga uredništovanja dopri-njeo k unapredjenju naše zelene struke, neka sude cijenjeni čitaoci i nepristrani sudci.

Za zadaću sam si bio postavio, da će gledati, koliko mi god to bude moguće, da naš Šumarski List i Lugarski Vjesnik budu ogledalo našega rada — da nebudem parasiti.

Znam, da nije sve i svaki puta u tom pogledu bilo onako, kako bi to moralio biti, no neka se izvoli uvažiti, da sva krivnja glede toga ne tereti samoga urednika. Često puta, a naročito u ovako teškim vremenima, nije urednik u stanju svojim obvezama kako valja udovoljiti.

Ratnu smo krizu ipak sretno preturili, čime se nemogu pohvaliti ni mnogi uvaženi šumarski listovi, koji imadu izobilje suradnika.

Sa tim teškim stanjem imat će se sjegurno kroz dulje vremena boriti i moj nasljednik, no makar se i nebude borio, želim mu na odlasku dati jedan savjet:

Neka nastoji kod naših mlađih drugova — svojih bivših slu-šatelja — pobuditi ljubav za suradjivanje u Šumarskom Listu i Lu-garskom Vjesniku, jer se starijima pisati neda, a uspije li mu to, biti ćemo mu mi, njekolicina stajih, veoma zahvalni — jer ćemo malo počinuti.

Bogoslav Kosović
odstupajući urednik.

Borošićev „**Hrvatski šumarsko-lovački kalendar za g. 1917.**“ XIV. tečaj, uredio profesor kr. šumarske akademije Dr. Gj. Nenadić, izšao je iz tiska, te se može dobiti uz cijenu od 2:80 K. Kalendar je kao i prijašnjih godina ukusno opremljen i djelomično preinačen. Pojedine skrižaljke o drvnim masama i prihodima šuma ispravljene su i novijim podacima nadopunjene. Podaci o nuzgrednim užicima nadopunjeni su novijima, od kojih su neki znanstvenim putem istraženi, kao n. pr. hranivost žira, kemizam trijeslovina i t. d.

Istači je, da je poglavlje o računanja vrijednosti šuma temeljito obradeno i s primjerima objašnjeno.

Isto tako je i poglavlje o zgradarstvu preradeno, te od prof. P. Horvata potičući kratki prikaz sa slikama o pečenju cigle i paljenju vapna, mnoge će šumare potaći na to, da to u praksi sami pokušaju izvesti.

Osim toga sadržaje kalendar razne statističke podatke o našim šumama, naredbe o polaganju državnog šum. ispita i o ispitu za šum. tehničku pomoćnu službu kod polit. oblasti, naredbu o putovanjima, te konačno tabelu lovostaje za divljač u Bosni i Hercegovini i Dalmaciji.

Šematzam šumarskog i lugarskog osoblja jest u kalendaru uložen

SADRŽAJ.

	Strana
† Car i kralj Franjo Josip I.	327—329
Praksa uredjivanja šuma u opće, a kod zem. zajednica napose. Napisao Ante Kern, kr. šumar, nadzornik (Svršetak)	330—347
Biljegovne prstojbe. (Svršetak). Piše J. Grčević, kr. rač. savjetnik . . .	347—369
Procjenbeni je elaborat sastavni dio kupo-prodajnoga ugovora. Priopćio Dr. Aleksander Ugrnović, kr. kot. šumar	369—372
Osobne vijesti. Imenovanja. — Umrli	373
Društvene vijesti: Pripomoćnoj zakladi hrv.-slav. šum. društva pristupio. — Darovi literarnoj zakladi hrv.-slav. šum. društva	874
Oproštaj odstupajućeg urednika Bogoslava Kosovca	374

Broj 3855 ex 1916.

Dražba hrastovih i brestovih stabala.

Gospodarstveni ured petrovaradinske imovne općine u Mitrovici prodaje dne 21. prosinca 1916. u 11 sati prije podne, putem javne pismene dražbe slijedeća stabla:

Hrpa broj 1.

U šumi Neprečava 454 hrasta — isklična cijena . . . 94.525 kruna.

Hrpa broj 2.

U šumi Neprečava 994 hrasta, 1 jasen i 12 brestova —
isklična cijena . . . . . 197.488 kruna.

Hrpa broj 3.

U šumi Smogva 747 hrastova i 32 bresta — isklična
cijena . . . . . 143.972 krune.

Hrpa broj 4.

U šumi Baradinci 2121 brest — isklična cijena . . . 45.571 kruna.

Kod svih hrpa prodaje se cijelokupna drvna gromada t. j. i gradivo i gorivo drvo, ali je d stalac dužan od kupljenih stabala izraditi niže označenu količinu ogrijevnih drva i tu količinu petrovaradinskoj imovnoj općini besplatno predati i to:

Od hrpe broj 1.)	593 met. hvat sa 5%	nadvisine
" " 2.)	1246 "	5%
" " 3.)	745 "	5%
" " 4.)	268 "	5%

Pobliži dražbeni uvjeti mogu se uviditi kod potpisanih ureda, kod morovičke šumarije u Moroviću, te kod kotarske šumarije u Klenku.

Mitrovica, dne 24. studena 1916.

Gospodarstveni ured petrovaradinske
imovne općine.